

БАНКЛАР ФАОЛИЯТИНИНГ БАРҚАРОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ МАСАЛАЛАРИ КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 9 апрель кун
коронавирус пандемияси шароитида банк тизимининг барқарор ишлашини
ҳамда иқтисодиётга молиявий кўмакчи бўлишини таъминлаш масалалари
бўйича йиғилиш ўтказди.

Мамлакатимизда коронавирус пандемияси даврида аҳоли, иқтисодиёт тармоқлари ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш бўйича барча чоралар кўрилмакда. Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 19 март ва 3 апрель кунлари қабул қилинган фармонларида бу борада қўллаб-қувватлаш ва преференциялар белгиланди.

Хусусан, тадбиркорлар ва аҳолининг жами 19,5 триллион сўмлик кредит қарзларини тўлаш муддати 1 октябрга кечиктирилди. Албатта, бу уларга карантин шароитида катта мадад бўлади. Лекин, шу билан бирга, молия-кредит муассасаларига тушадиган маблағ камайишини ҳам назардан қочириб бўлмайди.

Шу боис йиғилишда банкларнинг барқарор ишлашини таъминлаш, бандлик ва аҳоли даромадларини сақлаб қолиш масалалари муҳокама қилинди.

Жаҳон иқтисодиётида бошланган инқироз ҳолатларини ҳисобга олиб, банкларнинг лойиҳалар портфелини танқидий қўриб чиқиш вазифаси қўйилди. Яъни, ҳали бошланмаган, узок муддатли лойиҳаларни аниқлаб, уларни жорий йилнинг ўзида самара беришни бошлайдиган янги лойиҳаларга алмаштириш зарурлиги таъкидланди.

Бу борада банкларга маблағларни устувор равишда кичик бизнес субъектларига янги иш ўринлари яратиш учун ҳамда уй шароитида ўзини ўзи банд қилиш учун йўналтириш тавсия этилди.

Жорий йилда "Агробанк", "Халқ банки", "Микрокредитбанк" орқали бандликни таъминлаш дастурларига 4 триллион сўм йўналтириш кўзда тутилган. Шунингдек, Инқирозга қарши курашиш жамғармаси орқали Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармасига қўшимча 500 миллиард сўм ажратилди.

Ушбу маблағлар қўллаб-қувватлаш лойиҳаларга асос бўлади. Президентимиз биринчи навбатда озиқ-овқат хавфсизлиги, қишлоқ хўжалиги, соғлиқни сақлаш, кичик бизнес ва хўнарамдчилик лойиҳаларига устувор аҳамият қаратиш зарурлигини таъкидлади.

Карантин даврида ҳам аграр соҳадаги ишлар тўхтамаганини ҳисобга олиб, қишлоқ хўжалиги тармоқларига бириктирилган тижорат банклари ҳозирнинг ўзида янги лойиҳаларни қўлайлаштириш лозимлиги қайд этилди.

Маълумки, ўтган ҳафтада 24 та банк ташаббус кўрсатиб, жисмоний шахслар учун кредит таътили эълон қилди. Йиғилишда банклар

шу каби оддий, лекин аҳолида ишонч ва ҳурмат уйғотадиган яна қўллаб-қувватлаш билан чиқиш мақсада мувофиқлиги айтиб ўтилди.

Масалан, муддати тугаган омонатларнинг муддати узайтирилиб, бу ҳақда оммавий ахборот воситаларида эълон қилинса, карантин вақтида уйда ўтирган аҳолига қўлайлик яратилади.

Карантин тугаганидан кейин қўллаб-қувватлаш ўз фаолиятини тиклаш учун анча вақт ва маблағ керак бўлади. Шу боис, Марказий банкка ишлаб чиқариш корхоналари фаолияти тўхтаб қолмаслиги учун банклар орқали 30 триллион сўм айланма маблағлар ажратилишини таъминлаш топширилди. Зарур ҳолларда, корхоналарга иш ҳақи тўлаш учун ҳам кредитлар ажратилишини йўлга қўйиш лозимлиги таъкидланди.

Масофавий хизмат кўрсатиш турлари ва қамровини кенгайтириш бўйича ҳам вазифалар белгиланди.

Видеоконференцалоқа тарзида ўтган йиғилишда соҳа мутасаддилари ва тижорат банклари раҳбарлари тегишли ахборот берди.

ЎЗА

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ТОЖИКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ БИЛАН ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев
9 апрель кун Тожикистон Республикаси Президенти Эмомали Раҳмон билан телефон орқали мулоқот қилди.

Давлат раҳбарлари мамлакатларимиз ва Марказий Осиё минтақасидаги коронавирус тарқалиши билан боғлиқ жорий эпидемиологик вазият юзасидан фикр алмашди.

Коронавирусга қарши самарали курашиш мақсадида мувофиқлашган чораларни ишлаб чиқиш, ўзаро кўмаклашиш, тегишли тиббиёт ва бошқа алоқадор хизматлар

ўртасидаги яқин мулоқотларни давом эттириш муҳимлиги қайд этилди.

Пандемиянинг икки томонлама яхши қўшничилик ва стратегик шериклик муносабатларининг ривожланиши суръатига салбий таъсирини камайтириш учун олдиндан чора кўриш лозимлиги алоҳида таъкидланди. Савдо-иқтисодий, инвестиция, молия ва

транспорт-коммуникация соҳалари, шунингдек, ҳудудлараро ҳамкорлик, жумладан, пойтахт шаҳарлар Тошкент ва Душанбе ўртасидаги алмашинувлар доирасида амалга оширилаётган лойиҳалар бу борадаги устувор йўналишлар сифатида белгилаб олинди.

Сўхбат чоғида Ўзбекистон ва Тожикистон Президентлари минтақавий ҳамкорликка оид ва халқаро аҳамиятта молик айрим долзарб масалаларни ҳам муҳокама қилдилар.

ЎЗА

ТОЖИКИСТОНГА ИНСОНПАРВАРЛИК ЁРДАМИ ЖЎНАТИЛДИ

Президентимизнинг топшириғига мувофиқ,
коронавирус тарқалишининг олдини олишга кўмаклашиш учун
Тожикистон Республикасига инсонпарварлик ёрдами жўнатилди.

Ер шарида жиддий ташвиш ва хавотир уйғотаётган пандемия дунё бўйлаб авж олганидан буён Ўзбекистон инфекция тарқалиши ва ёйилиб кетишининг олдини олишга кўмаклашиш учун Хитой, Эрон, Афғонистонга инсонпарварлик ёрдамлари кўрсатди.

Давлатимиз раҳбари номидан ён қўшни ва азалий биродар тожик халқига юборилган дўстона ёрдам ҳам кўз илғамас офатни бартараф этиш учун биринчи навбатда эҳтиёж сезиладиган тиббий буюм ва воситалар ҳамда озиқ-овқат маҳсулотидан таркиб топган.

— Инсоният учун умумий офатга айланган ушбу касалликка барча давлатлар баҳамжihat бўлиб курашса,

хавфу хатарни тезроқ бартараф этиш мумкин, — дейди Сурхондарё вилояти фавқулодда вазиятлар бошқармаси бошлиғи ўринбосари Ж.Абраматов. — Бу масалага Ўзбекистон алоҳида эътибор билан қарамоқда. Ён қўшимиз Тожикистонга кўрсатилган ёрдам ҳам ана шундай эзгу мақсадга йўналтирилгани билан аҳамиятлидир.

Яқин дўст тожик халқига юборилган инсонпарварлик юкида эпидемияга қарши курашда зарур бўладиган ҳимоя комбинезонлари ва кўзойнақлари, суяк натрий гипохлориди, респираторлар, қўлқоп ҳамда пирометрлар, шунингдек, ун маҳсулоти бор.

Инсонпарварлик ёрдами юкланган поезд Сурхондарё вилоятидан Душанбе шаҳрига жўнаб кетди.

Холмўмин
МАМАТРАЙИМОВ,
ЎЗА мухбири

“Бир маҳалла — бир маҳсулот”

ТОМОРҚА — ХАЛҚИМИЗНИНГ ЧИНАКАМ МЕҲНАТСЕВАРЛИК ФАЗИЛАТИНИ АКС ЭТТИРАДИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёев раислигида 8 апрель кун бўлиб ўтган видеоселектор йиғилишида коронавирус пандемиясига қарши курашишда жойлардаги ишлар натижадорлиги таҳлил қилиниб, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, аҳоли бандлиги ва даромадини оширишнинг муҳим манбаи бўлган томорқачиликни ривожлантириш бўйича муҳим вазифалар белгилаб берилди.

Раҳмат МАМАТОВ,
Ўзбекистон Республикаси
маҳалла ва оилани
қўллаб-қувватлаш вазири.

амал қилган ҳолда ўз даласида, аҳоли эса томорқасида баҳорги экин ишларини давом эттириши керак. Акс ҳолда, ички бозорда нарх-наво барқарорлигини сақлаш қийин бўлиши ҳаммага аён”, деди.

Қайд этиш керак, охириги йилларда айтилган мақсадларга қаратилган қатор қарорлар қабул қилинди, айрим қонунларга ўзгаришлар киритилди. Натижада аҳолига кўмаклашадиган, моддий ресурслар етказиб берадиган ва молиялаштирадиган янги тизим яратилди.

Бугун “олма пиш, оғзимга туш” деб ўтириш ярамайди

Энди бир мулоҳаза қилиб кўрайлик, нега Президентимиз ердан, хусусан, томорқадан оқилна фойдаланиш ҳақида бот-бот сўз юрляпти? Аввало, сизу бизнинг бугунгидан-да тўқ ҳамда фаровон яшашимизни истаяпти. Озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаб, хориж маҳсулотларига кўз тикмасдан, балки экспортни қўлайлаштириш, даромадни ошириш, одамларимизнинг бугундан рози бўлиб, ҳаёт кечиришини хошлаяпти.

Шундай экан, ушбу эзгу мақсадга эришиш учун нима қилиш керак? Енг шимариб, ақл билан иш юритиш, бебаҳо бойлик саналган томорқадан унумли фойдаланиш лозим. Зеро, бугун “олма пиш, оғзимга туш” қабилида кун кечирадиган пайт эмас. Бир парча еримиз бўлса ҳам унга кўпроқ фойда келтирадиган, мўл ва харидоргир ҳосил

берадиган экин экиш зарур. Бу борада дехқонларга нимаики ёрдам керак бўлса, барчаси муҳайё этиляпти.

Президентимиз томонидан видеоселектор йиғилишида томорқаларда маҳсулдорликни ошириш бўйича қўшимча вазифалар белгиланди. Жумладан, томорқадан юқори ҳосил ва даромад олаётган омилор инсонлар тажрибасини кенг жорий қилиш кераклиги айтилди. Мисол учун, айрим ҳудудларда томорқадан 2-3 марта ҳосил олинди, битта оила 8-10 сотихли экин майдонидан ўртача 50-60 миллион сўм, баъзилар эса 100 миллион сўм даромад қияпти.

Бироқ ҳамма жойда ҳам бундай эмас. Шу боис, бундай хонадонлар билан бирма-бир ишлаб, томорқа майдонларига бозорбоп экинлар экилишини ташкил қилиш бўйича топшириқлар берилди. Бу йилги мураккаб вазиятни ҳисобга олиб, барча томорқаларда 2-3 марта экин экиш ва қўшимча ҳосил олиш биринчи даражали вазифа бўлиши зарурлиги таъкидланди.

Эндиги вазифа, томорқа қўшимча даромад манбаи эканини ёдда сақлаган ҳолда, ҳар бир хонадонда ихчам иссиқхона қуриб, намунали томорқачи ва илғор дехқонлар тажриба мактабини ўзлаштиришдир. Бу борада, айниқса, “Ҳар бир оила — тадбиркор” дастури доирасида ҳар бир сектор ҳудудиде камида 100 тадан хонадонда 1-1,5 сотихли иссиқхоналар ташкил этилиши айтилди. Бунда, албатта, маҳалла тизими ходимлари жонбозлик кўрсатишлари лозим.

Кооператив аъзоларига субсидиялар ажратилади

Томорқаларни сув билан таъминлаш ҳам долзарб масалалардан. Зеро, томорқа ободлиги, албатта, сувга боғлиқ. Айни мақсадда биргина ўтган йили жойларда 233 та қудуқ қазилиб, 4,5 миндан ортиқ хонадоннинг сув таъминоти яхшиланди. Бироқ хануз аксарият ҳудудларда сув таъминоти оғир бўлиб қолаётгани ҳам бор гап. Шу боис, эндиликда бундай маҳаллаларда артезиан қудуқлар қазилади, бу, ўз навбатида, томорқаларда ҳосилдорлигини оширишга ҳам хизмат қилади.

Айни пайтда жойларда қишлоқ хўжалигида вақтинча фойдаланилмаётган ерлар ўзлаштирилиб, кооперативлар ташкил этилмоқда.

Давоми 2-бетда

Муносабат

ЭЪТИҚОД ИМТИҲОНИ

“Коронавирус пандемияси бутун инсоният учун
Яратганнинг берган бир синовидир...”
“Хотиржам бўлиш хиёнат ҳисобланади”.
“Қаттиққўллик. Интизом. Тартиб”.
“Вазиятни жилавляб олмасак агар...”
“Ўзимизни ўзимиз асрамасак, ҳеч ким келиб бизни
асрамайди...”

Сирожиiddин САЙИД,
Ўзбекистон халқ шоири

Давоми 2-бетда

Эътироф

Марк РИЗ: “Ўзбеккона одоб
мени синовли кунлар, катта
қийинчилик ва йўқотишларда
хушмуомалалик энг муҳим
фазилат эканига ўргатди”

Америкалик олим, АҚШ Ҳарбий-денгиз академиясининг Минтақавий тадқиқотлар маркази собиқ директори, Абдулла Қодирийнинг “Ўткан кунлар” асарининг инглиз тилига таржимаси муаллифи Марк Риз дунёда коронавирус тарқалиши билан боғлиқ вазият сабаб, Ўзбекистон халқига мурожаат қилди.

Мурожаатда бундай дейилади: “Яна апрель ойи келди, бу йил у бир-бирига боғлиқ бўлмаган иккита воқеани бирлаштирмоқда. Биринчиси, 10 апрель — истеъдодли ёзувчи, ўзбек халқининг атоқли фарзанди Абдулла Қодирий таваллуд тоилган кун. Адиб ва унинг маслақдошлари асрлар давомида тўпланган, буюк аждодлардан мерос билмиларни замонавий давлат қурилишига татбиқ қилишга ҳаракат қилган эди.

Давоми 5-бетда

Муносабат

ЭЪТИҚОД
ИМТИҲОНИ

Бошланиши 1-бетда

Ер юзининг салкам саккиз миллиард кишига яқинлашиб қолган аҳолисини оғир ташвишга солиб қўйган умумбашарий бу офат-бало ўттиз тўрт миллионлик халқимизни ҳам четлаб ўтгани йўқ. Мана-ман деган давлатлари мамлакатлар унинг сурункали хуружига бас келолмай, саросимага тушиб қолганини ҳар кун, ҳар соатда қўриб-қуза-тиб турибмиз. Ҳар кун, ҳар соатда дунёнинг турли минтақалари, пойтахтларию мегаполисларидан келадиган ноҳус хабарлар ва, албатта, хуш хабарлардан кўнглимиз алағда ва умидвор. Умидворлик бир зум бўлса-да, ҳеч биримизни тарк этгани йўқ. Мушфиқ оналаримиз туну кун дуода, оталаримиз кечасио кундузи такбир қайтариб, дуо қилмоқдалар: “Элу юртимизни тинч қил, балою қазолардан ўзинг асра!..”.

“Ғалдан гапнинг фарқи бор, етмиш икки нархи бор”, дейилади халқ мақолида. Гап “сўз” ҳақида кетганда эса гапга чечан, сўзга сажий халқ негадир “нарх”ни тушириб айтади: “Сўздан сўзнинг фарқи бор, ўттиз икки нархи бор”. Иккиланиб, ўйланиб ҳам қоласиз: Бу ўринда гап “сўз” нархи ҳақида кетяптими ёки одамзоднинг ўттиз икки тиши, яъни “гап чайнаш” хусусиятига нозик ишора борми?..

Ҳазрат Алишер Навоийнинг “Маҳбуб ул-қулуб” асарида келтирилган “Оғизга келганин демек нодон иши ва олдиға келганин емак ҳайвон иши” деган маълум ва машҳур танбехлари бор. Улғур бобомиз шу икки оғизгина ҳикматда одамзод тақдир, бани башар авлодини ҳалокат ва залолатга елтувчи бор-йўғи икки асосий жиҳати ҳақида ўзларига хос валиёна доғишмандлик билан айтиб қўйгандай. Дарҳақиқат,

Бир тандирнинг атрофида минг бир жаҳон жойлашган, бир нонининг теграсида икки юз минг зор етимга меҳр бериб тўйдирган бағрикенг ва меҳрпарвар халқимиз биз. Ер юзини ҳадис ва ҳикмат билан нурафшон этган миллат эканимизни унутмайлик, азиз элдошлар.

оғизга келган ҳар бало керак-ноқерак гапни дегани-ю, олдиға келган ҳар нимаики бало бўлса егани боис — баднафс-бадхўрлигию бадбин ва бадғўйлиги учун ҳам эҳтимол одамзод бугун ўзини ўзи шу жазою қазоларга гирифторм қилгандай?”

Аллома зотлар “ичиндагини ичиндаги билади” деганларидай, Яратганнинг амриси бу ёруғ дунёда бир зирапча ҳам бандасининг бармоғига бежиз-бесабаб кирмас экан.

Вирус зирапчадан ҳам кичик, заррадан ҳам заррарок, сўзчи шоиримиз айтганидай, гарддакина, яъни гарднинг ҳам гардчаси, губоргинаси. Афсуски, уни замбараклар билан ўққа тутиб бўлмас экан-да! Атомлар билан ҳам таг-томиригача қуриб бўлмаслигига ўша “бом-бали давлатлар”нинг ўзи бу “тождор”нинг қаршида титраб-типиричлаб, ночору нотагон қолганини ахли олам кўрди, ишонч ҳосил қилди. Шу кунларда ҳам айнаи шу ноҳус манзараларнинг гувоҳи бўлиб турибмиз.

Хорижий телеканалларнинг бир-рида дунёнинг бугунги авзойини шарҳлаётган машҳур журналист ўз фикр-мулоҳазаларига ўзича ўзини аралаш кинояомуз яқун ясади: атом бомбалари, ракетапар, баҳайбат кемалару ҳарбий самолётлар,

тахдидлару таъиқлар бирлаштирилмаган бутун оламни — бир-бирига дўст ҳам, душман ҳам, ошно ҳам бўлмаган етти ёт мамлакатларни биттагина, заррагина бир вирус бир пасда бирлаштириб, ҳамдард ва ҳамжиҳат қилди-қўйди!

Демак, бутун инсоният учун биргина нажот ва халос йўли қолганини инсониятнинг ўзи ўз жонидан ўтқариб, ҳис қилиб, имон келтириб турибди: ИНСОНИЙЛИК. Инсонпарварлик. Меҳру оқибат. Тотувлик ва аҳиллик. Бирдамлик ва ҳамжиҳатлик.

Одаимийлик ва маърифат унинг толе ва саодат йўлини ёритувчи порлоқ ва мунаввар машъалалари бўлмоғи керак...

Шу кеча-кундузда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг интернет сайтида азиз устозларимиз Эркин Воҳидовнинг “Инсон” қасидаси, Абдулла Ориповнинг “Она сайёра” шеърлари энг кўп ўқилаётган назмий асарлар сифатида бугунги синови кунларнинг хонанишин ва оилаларвар ўқувчилари — кексаю элдошларимиз қалбини жунбушга келтираётганини ҳам айтиб ўтиш жоиз. Буни қарангки, салкам элли йиллар аввал битилган назм дурдоналарида ҳар икки устозимиз ҳам — Эркин ака “тождор ўзинг” деб, Абдулла ака эса “қоинот гултожи” деб улуғлаган энг азиз ва мўтабар хилқат инсон сиймоси бўлиб турибди. Шу юксак ва шарафли мақомни асраб қолмоғимиз учун эса ҳар биримиз масъул ва жавобгармиз, азиз биродарлар. Миллат жиспиги, энг аввало, диллар жиспиги, ниятлар, умидлар жиспигидир. “Дунё бу — уч дарахтнинг соясидир”, дейилган экан ҳадисларда. Ўзимизни учинчи дарахтнинг соясида тургандай ҳис этайлик. Азиз устозларни эсладик. Эркин акада худди бугун тонг саҳарда ёзилгандай бир сатр бор экан: “Бу кунлар эътиқодда имтиҳон бўлса, ажаб эрмас...”.

Шу эътиқодимизни бекорчи гап-сўзларга сарфламасдан, боламизга китоб ўқиб берайлик. Ҳеч бўлмаганда, Қодирийлар, Чўлпонлару Фитратлар нима учун зиндонларда ўтирганини ўғил-қизимизга тушунтирайлик, юрак-юрағига, жон-жонига жойлайлик. Қайта-қайта ўқтирайлик, қайта-қайта тушунтирайлик. Ҳеч бир зурёд маърифатсиз дунёга келмайдиган, дейилган муқаддас китобларда. Илоҳий маърифати билан Аллоҳ бизга берган фарзандларимиз тақдир-кељаҳи, таълим-тарбияси, тинчи ва саломатлиги учун то улар олтиш ёшга етгунга қадар ҳаммамиз, ҳар биримиз масъулмиз, жавобгармиз. Огоҳлик бонгидай садо бераётган бу даъваткор сўзларни юрт эгаси, давлат раҳбари элга, элдошларимизга қарата тақрор ва тақрор таъкидлаётганининг боиси не, ҳеч ўйладикми? Бир отадай, бир фарзанд янглиғ ташвишга-хавотирга тушдикми?

Бир тандирнинг атрофида минг бир жаҳон жойлашган, бир нонининг теграсида икки юз минг зор етимга меҳр бериб тўйдирган бағрикенг ва меҳрпарвар халқимиз биз. Ер юзини ҳадис ва ҳикмат билан нурафшон этган миллат эканимизни унутмайлик, азиз элдошлар.

Улғур мамлакатнинг шижоатли Раҳнамоси бу синовларни ҳам матонат билан енгиб ўтамуз, дея қатъий ишонч билан Сизга, бизга мурожаат қиларкан, энг аввало, шу олиймақом ишончга муносиб бўлайлик, муносиб ишлар қилайлик.

Бунинг учун ўзимизни ўзимиз имтиҳон қилайлик, ўзимизга ўзимиз баҳо берайлик. “Ўткан кунлар”ни яна бир қарра (балки тўртинчи бор бўлар) жиддий ўқиб чиқиш фойдадан холи бўлмайди... Ва... Тошкентдан олисроқда, шундоқ Олмаота устидаги жангтоҳда роман қахрамони бўлмиш бек йигит Отабек эмас, қатагоннинг қабоҳатли тунида “беш грамм” кўроғош билан “мукофотланган” ном-нишонсиз адиб, миллат ёзувчиси Абдулла Қодирийнинг ўзи қурбон бўлганини дафъатан билиб, англаб оласиз... Нима учунлигини айтиш эса сизга ҳавола...

“Бир маҳалла — бир маҳсулот”

ТОМОРҚА — ХАЛҚИМИЗНИНГ
ЧИНАКАМ МЕҲНАТСЕВАРЛИК ФАЗИЛАТИНИ
АКС ЭТТИРАДИ

Бошланиши 1-бетда

Бу кооперативларнинг ҳар бир аъзосига аҳолининг жойлашувидан келиб чиқиб, 20-50 сотихгача экин майдони ва субсидиялар ажратилиб, улар кераклик микдордаги уруғлик ва ўғитлар билан таъминланган. Бу тизим кам таъминланган оилалар бандлигини таъминлашда муҳим ўрин тутаетир.

Биргина Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятларида 31 та кооператив ташкил этилиб, 1 минг 600 нафар ишсиз фуқаронинг бандлиги таъминланди. Энг муҳими, кооператив аъзолари томонидан етиштирилган маҳсулотлар ҳам бозор нархларида сотиб олинади. Эндиликда олдимизда турган муҳим вазифа бу тажрибани бошқа ҳудудларда ҳам жорий қилишдир. Зеро, бу тадбирлар ёрдамида, биринчи навбатда, қишлоқ ҳудудларда ишсизликнинг камийишига эришилади, иккинчидан, камбағаллиқни бартараф этишда ҳам бу тажриба асқатади.

Яна бир эзгу ташаббус — кооперативга аъзо бўлган ишсиз фуқароларга Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги жамғармасидан маҳсулот етиштириш харажатлари учун 24 миллиард сўм субсидия ажратилади. Шунингдек, кам таъминланган, қаровчиси бўлмаган оилаларга меваги кўчатлар, сабзавот уруғлари ва бошқа моддий ресурслар етказиб берилиши бундай оилалар

фаровонлигини таъминлашга хизмат қилиши тайин.

Йиғилишда ҳозирги синови даврда томорқа ерларига экин эмаслик, қаровсиз ташлаб қўйиш юртга ва ерга нисбатан хиёнат деб баҳоланиши кераклиги айтиб ўтилди. Шунинг учун томорқадан самарали фойдаланмаётган хонадон эгалари расман огоҳлантирилиши, ундан кейин ҳам экин эмаганларга ер солиғи оширилган ставкада қўлланилиши маълум қилинди.

Маҳаллаларда қандай тизим
йўлга қўйилди?

Видеоселектор йиғилишида муҳокама қилинган масалалар юзасидан вазирлигимиз томонидан ҳам қатор саъй-ҳаракатлар амалга оширилмоқда. Жумладан, аҳолини томорқадан 2-3 марта ҳосил олишга ўргатиш орқали, аввало, оиласининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талабини қондириш, қолаверса, ички бозорга маҳсулот чиқариш орқали қўшимча даромад олиш бўйича мутасадди ташкилотлар билан бирга ҳамкорлик тизимини йўлга қўйди.

Жумладан, жорий йилнинг февраль-апрель ойлари давомида деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер майдонларидан самарали фойдаланиш бўйича 4,5 миллиондан

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 8 апрель куни коронавирус пандемиясига қарши курашишда жойлардаги ишлар натижадорлиги таҳлили ҳамда ОЗИҚ-ОВҚАТ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ, АҲОЛИ БАНДЛИГИ ВА ДАРОМАДИНИ ОШИРИШНИНГ МУҲИМ МАНБАИ БЎЛГАН ТОМОРҚАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШГА бағишланган видеоселектор йиғилиши бўлиб ўтди.

МАҲАЛЛА ва ОИЛАНИ Қўллаб-қувватлаш вазирлиги, унинг ҳудудий бўлинмалари, МАҲАЛЛА ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНЛАРИДА томорқа билан алоҳида ўринбосар шуғулланади.

“ҲАР БИР ОИЛА — ТАДБИРКОР” ДАСТУРИ доирасида ҲАР БИР СЕКТОР ҳудудида камида 100 тадан хонадонда 1-1,5 сотихли иссиқхоналар ташкил этилади.

МУРАККАБ ВАЗИЯТНИ Ҳисобга олиб, барча ТОМОРҚАЛАРДА 2-3 марта экин экиш ва қўшимча ҳосил олиш биринчи ДАРАЖАЛИ ВАЗИФА ЭТИБ белгиланди.

ФЕРМЕР, ДЕҲҚОН ХЎЖАЛИКЛАРИ ВА ТОМОРҚА ЕР ЭГАЛАРИ кенгаши ҳокимлар билан БИРГАЛИКДА СУВ ТАЪМИНОТИ ЯХШИ БЎЛМАГАН МАҲАЛЛАЛАРДА АРТЕЗИАН ҚУДУҚЛАР ҚАЗИБ, ҲОСИЛДОРЛИКНИ ОШИРАДИЛАР.

ХОНАДОНЛАРДА ИХЧАМ ИССИҚХОНАЛАР ҚУРИЛАДИ. БУГУНГИ КУНДА ТОМОРҚАЛАРДА ЖАМИ 4 МИНГ ГЕКТАР ЕНГИЛ КОНСТРУКЦИЯЛИ ИССИҚХОНАЛАР МАВЖУД БЎЛИБ, УЛАРДА ЙИЛИГА УЧ МАРТА ҲОСИЛ ОЛИШ ЙЎЛГА ҚЎЙИЛАДИ.

ТОМОРҚАДАН САМАРАЛИ фойдаланмаётган хонадон эгалари расман огоҳлантирилади. Ундан кейин ҳам экин эмаганларга ер солиғи оширилган ставкада қўлланилади.

ТОМОРҚАЛАР ҲОЛАТИНИ ДРОНЛАР ОРҚАЛИ мониторинг қилиш ҳамда улардан унумли фойдаланиш учун ҲАР БИР СЕКТОР КЕСИМИДА ЗАРУР ЧОРА-ТАДБИРЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШ БЎЙИЧА КЎРСАТМАЛАР БЕРИЛДИ.

зиёд аҳоли вакили ўртасида тарғибот ишлари ўтказилди ҳамда эртаки экинлар экилиши мониторинг қилиб борилди. Уйма-уй юриш давомида томорқадан самарали фойдаланмаётган 23 минг 652 та хонадон аниқланиб, улар билан тушунтириш ишлари олиб борилди. Шунингдек, аҳоли томонидан билдирилган 47 мингга яқин таклиф мутасадди ташкилотларга юборилди.

Ҳар бир маҳаллада аҳоли ва деҳқон хўжаликлари томорқаларидан самарали фойдаланишда ишларни тизимли ташкил этиш бўйича “Томорқа паспорти”ни юритиш йўлга қўйилди. Ўрганиш жараёнида имконияти чекланган 758 минг 486 та хонадонга борилиб, 21410,3 гектар ер майдонига картошка, полиз ва сабзавот экинларини экишда, 14974 та хонадондаги 603,1 гектар майдонга иссиқхоналар қуришда амалий ёрдам кўрсатилди.

Аҳоли томорқасидан самарали фойдаланиш мақсадида “Бир маҳалла — бир маҳсулот” тамойили асосида ҳар бир маҳаллани мева-сабзавот етиштириш, иссиқхоналарни ташкил этиш, чорвачилик, паррандачилик, асаларичилик, қуёнчилик каби йўналишларга ихтисослаштириш бўйича 874 марта ўқув-семинар ўтказилди. Натижада 4 минг 486 та маҳалла “Бир маҳалла — бир маҳсулот” тамойили асосида ихтисослаштирилди.

Шу билан бирга, аҳоли муаммоларини аниқлаш ва ҳал этиш бўйича “маҳалла — сектор — Халқ қабулхонаси — маҳалла” тамойили асосида ҳамкорлик тизими жорий қилиниб, аҳоли томонидан билдирилган таклифларни сектор раҳбарлари ва Халқ қабулхоналарига киритиб бориш йўлга қўйилди. Бундан ташқари, ҳар бир туманда деҳқончилик билан шуғулланиш ишлари билдирган 10 минг 641 нафар аҳоли рўйхати шакллантирилди, қишлоқ хўжалигига яроқсиз бўлган 5 минг 540,4 гектар ерни талабгорларга тақсимлаб бериш ва уларни 198 та кооперацияга бириктириб, ерлардан унумли фойдаланиш бўйича чора-тадбирлар белгиланди.

Шунингдек, айнаи йўналишда Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги ҳамда Ўзбекистон фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгашининг деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгаларига муурожаати қабул қилинди.

Даромад манбаига эга бўлган инсон ҳаётда ҳеч қачон бирөөнинг қўлига қараб қолмайди. Айниқса, буёун тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйган оила. Бундай ҳамюртларимиз ҳукуматимиз томонидан ҳар томонлама қўллаб-қувватланиб, барча шароитлар яратиб бериляпти. Қишлоқларда тадбиркорлар сафининг кенгайиб бораётгани нафақат унинг оиласи, балки маҳалласига ҳам катта наф келтирмоқда. Зеро, унумдор еримиз ва серқўёш юртимизда ўз томорқасига эга бўлган юртдошларимизнинг камбағал яшаши халқимизнинг меҳнатсеварлик ва ишбилармонлик фазилатига ярашмайди.

Муносабат

КОРОНАВИРУС:

илк сабоқлар, саволлар, ўйлар

(Ниқоб тутиб, қўлқоп кийиб ёзилган мақола)

Сайди УМИРОВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат
кўрсатган ёшлар мурабийси,
ёзувчи, журналист

Кейинги бир ой ичида дунё миқёсида коронавирус билан боғлиқ юз берган воқеалардан хабардор бўлиб, юртимиздаги вазият ҳақида эшитиб, ўқиб, қўриб, таъсирланиб, кўнглимда кечган фикрларни қозғога тушириб, тахририятга юбормоққа ҳозирланганимда телевизорда Президентимизнинг халққа мурожаати кўрсатилди. Бу мамлакатимиз раҳбарининг ўн беш кун ичида эл-юртимиз тақдирини ўйлаб, қайғуриб қилган учинчи мурожаати эди!

қадар хотиржамлик аломатлари сезилгандек эди. Лекин республикаимиз раҳбарияти хавф-хатарнинг жиддийлиги, кеч ҳаракатнинг оқибатларини тез англаб, дарҳол фавқуллода, қатъий чора-тадбирлар қўришга киришди. Президентимиз Шавкат Мирзиёев табиати, иш услубига хос қатъият, тезкорлик, топқирлик кўрсатиб, коронавирусга қарши курашиш бўйича салмоқли фармойиш, қатор қарорлар қабул қилди. Бош вазир раҳбарлигида ҳукумат комиссияси тузилди, вазирлик, ташкилот, муассасалар бу ишга жалб этилди, 10 триллион сўм миқдорида маблағ ажратилди. Бу саъй-ҳаракатларни халқимиз қўриб, билиб, жаҳон афкор оммаси эътироф этиб турибди. Қилинган ишларни санаса, бир неча саҳифа тўлади. Барининг замирида халқ саломатлиги, тинчлиги, фаровонлиги ётибди. Чунки юрт равнақи, келажаги, энг аввало, ҳазрати инсонларнинг саломатлиги, жисмоний, руҳий бардамлигига боғлиқ-да.

Қуръони карим оятлари, ҳадиси шарифлар замирида, доғишманд болалар ўғитида, халқ мақол, маталларида қанчалик теран ҳикмат, кенг маъно, баъшорат ва огоҳлик борлиги шу синови кунларда янада тасдиғини топди. "Бирники мингта, мингники туманга", "Касални яширсанг, иситмаси ошкор қилади" мақоллари хориждан вирус юқтириб келиб, кўп одамни тўллаб, зиёфат берганга, дардини яшириб қўриб, аҳоли оғирлашгандагина шифокорлар мурожаат этган юртдошимизга қарата айтилган эмасми?

Махсус руҳсатсиз шахсий машина ҳайдаш, жамоат жойлари, кўча, дўконларда ниқобсиз юриш тақиқланганини билса ҳам бунга амал қилмайдиганлар кўп бўлмаса керак, деб ўйлардим. Адашган эканман, бундайлар, афсуски, ўнлаб, юзлаб экан. Ичи ишлар ҳодимларининг ўринли танбеҳи, юмшоқ муомаласига қўрс жавоб берган, жарима тўлашдан қўрқмайдиган боди йигитнинг охири машқи пасайиб, узр сўрашини қўриш, эшитиш ҳам ачинарли, ҳам қулгили. Моддий бойлик билан маънавий қадриятлар орасида узилиш, ҳатто жарлик борлиги, Беҳбудий бобомиз юз йилча муқаддам таассуф билан айтган "бизни кемираётган иллатлар"дан тўла қутула олмаётганимиз шу кунларда, айниқса, сезилаётди. Президент кўрсатмаси, республика комиссияси қарорини бажаришда, фуқаролар тақдирини ҳал қилишда йўл қўйилган камчиликларни рўй-рост айтётган, айрим вазирликларни танқид қилаётган журналчи, фидойи депутатлардан қанчалик хушнуд бўлсак, одамларни тинчлантириш ўрнига ваҳима таркатган, кўнглиларга гулгула солган айрим ноибларнинг қилгилликлари дилни шунчалик ҳуфтон қилади. Бу гапларни тўқиб чиқарганим йўқ, ўқиганларим, кўрганларим асосида айтаётиман.

Тартиб-интизомга хитойлик, япониялик, сингапурликлардай бир ёқадан бош чиқариб риоя қилмасак, Президентимиз, соҳа мутахассислари оғоҳ этганидек, хавотирли вазият узок давом этиши мумкин. Ҳамонки коронавирусни доволаш чораси топилмай турган экан, ундан сақланишнинг ҳозирча энг самарали йўли — уйда бўлиш, фавқуллода заруратсиз кўчага чиқмаслик.

Биз ҳаётсевар, некбин халқмиз. Вирус юқтирганлар сони аҳолининг умумий сонига нисбатан олганда, анча-мунча мамлакатлар билан таққослаганда камроқ, лекин рақамлар қўлайиб бораётгани ташвишли. Шундай мураккаб паллада ҳаётини хавфга қўйиб, кечаю кундуз тиним билмай ишлаётган шифокорларга қанча қўлқоп қилсак, оз. Батамом соғайганларнинг қувончдан йиғлаб, чексиз раҳмат айтаётгани, оқ

Президентимиз Шавкат Мирзиёев табиати, иш услубига хос қатъият, тезкорлик, топқирлик кўрсатиб, коронавирусга қарши курашиш бўйича салмоқли фармойиш, қатор қарорлар қабул қилди. Бош вазир раҳбарлигида ҳукумат комиссияси тузилди, вазирлик, ташкилот, муассасалар бу ишга жалб этилди, 10 триллион сўм миқдорида маблағ ажратилди.

либосга бурканган халоскорларнинг кўзларида ёш қалқиганини кўрган ҳар қандай дийдаси қаттиқ одамнинг ҳам кўнгли бўшаб кетади.

Яхши сўз — жон озиғи. Дадла бериш, кўнглини кўтаришда ҳикмат кўп. Дахшатли уруш йиллари фронтдан ота-онасиз, қаровсиз болалар Тошкентга келтирилганда ҳамшаҳарларимиз, Шоаҳмад Шомаҳмудовлардек бағрикенг оилалар уларни ўз бағрига олди, едириб-ичирди, кийинтирди. Ғафур Ғулум "Сен етим эмассан!" деган машур шеърини ёзди, яна кўп асарлар битилди. Олтимши олтинчи йил апрелида пойтахтимизда қаттиқ зилзила бўлиб, кўп талофат келтирилганда Эркин Воҳидов "Палаткада ёзилган достон" номи асар ёзиб, кўнгли чўккан ҳамшаҳарларининг кўнглини кўтарди. Шу синови кунларда Сирожиiddин Сайид бир неча кун давомида телевизорда "Элдошларим, дилдошларим" деган гўзал шеърини шифокор, актёр, ҳарбийлар билан бирга ўқиб турди.

Инсон зоти оғир, машаққатли кунларда синалади. Сараги саракка, пучаги пучакка ажралади. Каттол уруш йиллари ватанпарварлик, меҳнатсеварлик, матонат, сабр, бардош, садоқат, саховат, бағрикенглик, хайрихоҳлик каби фазилатлар тез буй кўрсатди. Қўрқоқлик, сотқинлик, худбинлик, бахиллик, лоқайдлик, ахлоқсизлик сингари иллатлар сув устидаги қўпқидек қалқиб чикди. Йигитлар, эркаклар фронтга жўнади. Бутун оғирлик аёллар, болалар зиммасига тушди. "Ҳамма нарсас — фронт учун!" шиори илгари сурилганда халқимиз тўп, танк, снарядлар ишлаб чиқариш учун пул, кийим-кечак юборди. Хотин-қизлар қимматбаҳо тақинчоқларига ҳарбий эҳтиёжлар учун бахшида этди. Тошкент зилзиласи кунлари олижаноб одамлар уй-жойсиз қолган оилаларни хонадонлари бағрига олди. Вилоят, туманлардан, бошқа юртлардан меҳр-шафқат пуллари, кийим-кечак, озиқ-овқат, дори-дармонлар муттасил келиб турди. Дунёни чирмовуқдай босиб келаётган коронавирус одамлар, халқлар, мамлакатлар бир қадар яқинлашаётгани, совуқ муносабатларга илиқлик юғураётгани, гина-қудуратлар орқага сурилаётганига сабаб бўлаётганини эшитиб, бўлиб турибмиз. Шиори дунёнинг барча мамлакатлари билан тенг, яқин муносабат ўрнатиш бўлган Ўзбекистон турли мамлакатларга инсонпарварлик ёрдами юборгани. Энди хориждан мутахассислар келиб, ўз маслаҳат ва ёрдами тавлиф этипти. Ҳомийлик хайрияларини мувофиқлаштириш марказига ҳар кун оқдид одамлар, тадбиркорлар, фермерлар, ташкилот, муассасалар, турфа соҳа мутахассисларидан пул, маҳсулот, ҳимоя воситаларидан иборат беминнат ёрдам узлуқсиз келиб турибди.

Саховат — мажбурийликдан холи, шахсий ташаббусга асосланган, имон-этиқод, виждон иши. Пайғамбаримизнинг ён қўшниси оч-наҳор ётганда, тўйиб ухлаган тўқ кимса биздан эмаслиги ҳақидаги сўзларига, "Унг қўлинг берганини чап қўлинг билмасин" деган мақолага амал қиладиган камтар саховатпеша юртдошларимиз қўпчилиги аён бўлди.

Президентимиз ҳаммамиз бирлашиб, ҳамжиҳат бўлиб курашсак, темир интизомга қатъий риоя қилсак, балони жиловласак, сўзсиз ғалаба қозонамиз, дея қайта-қайта таъкидлапти, огоҳлантирди. Бу қаҳирқўда қўлоқ тутиб, белгиланган қатъий тартиб-интизомга сўзсиз риоя қилсак, ҳадемай кўчаларимизни яна турнақот машиналар шовқини тутайди. Бог-ҳебонларимиз гавжум бўлиб, тўй-ҳашамларда қуй, ашулалар, қувноқ қўлгилар янграйди.

Саломатлик ҳар қандай бойликдан устун

Шовосил ЗИЁДОВ,
Имом Бухорий халқаро илмий-тадқиқот маркази директори

Бугун Covid-19 деб номланган офат айрим орол давлатларни истисно қилганда, қарийб бутун дунёга тарқалиб бўлди. Қаердадир унинг ёйилиш шиддати кеч бўлса-да, пасайтирилди, қаердадир ҳамон эҳтиёт чоралари тиббиёт талаблари даражасида эмас. Бефарволик, балонинг олдини олишга вақтида киришмаслик туфайли вирус дастлаб тарқалган мамлакат ортда қолиб, бошқа давлатларда аянчли кўрсаткичлар кун сайин ортиб бормоқда.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев 3 апрель куни коронавирус пандемияси келтириб чиқарган инқирозга қарши курашиш шароитида тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш масалалари бўйича ўтказилган видеоселектор йиғилишида яна бир бор халқимизга мурожаат қилди.

Шу куни давлатимиз раҳбарининг "Коронавирус пандемияси даврида аҳолини, иқтисодиёт тармоқлари ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги фармони қабул қилинди.

Ҳар қанча мураккаб бўлса ҳам бюджетдан катта харажатларни талаб этса-да, бизнес аҳли ва бутун халқимизга мадад берадиган қўшимча чораларни назарда тутадиган бундай ҳужжатнинг имзолангани чинакам ғамхўрлик белгиси бўлди.

Булларнинг барчаси "Covid-19" вируси туфайли юзага келаётган қийинчиликларни енгиб ўтиш, одамларнинг тушунчаларига тушмасдан, эртанги кунга ишонч билан яшаши учун зарур шароитлар яратиш, пировардидида иқтисодиётни соғлом, ижтимоий вазиятни барқарор сақлаб қолишга хизмат қилади.

Ҳарқанча мураккаб бўлмасин, Президентимизнинг тадбиркорлар ва аҳолига шунчалик ғамхўрлик қилиб, давлат томонидан имкони бўлган барча ёрдамни кўрсатишга қарор қилгани, аввало, халқнинг омонлиги ва фаровонлигини таъминлаш йўлидаги энг дадил қадам бўлди. Зеро, аҳоли саломатлиги, давлатимиз раҳбари барча йиғилишларда алоҳида таъкидлаётганидек, ҳар қандай бойликдан устун бўлиб, ҳаммаша биринчи ўринда туриши зарур. Бу тамойилга амал қилмаган, унга бефарқ бўлганларни эса қандай ном билан аташга ҳайрон қолади киши. Чунки улар ўз силаси, халқи, Ватанини хавф остига қўяди.

Шу ўринда ҳамюртларимиз бугун карантин қоидаларига қай даражада риоя этипти, деган мураккаб савол ҳам ўртага чиқмоқда. Афсуски, оммавий ахборот воситалари, ижтимоий тармоқларни кузатиб, "туруч қурмаксиз бўлмайди" деган гап асоссиз эмаслигига ишонч ҳосил қилмоқдамиз. Юртимизда жорий этилган карантинга бепасанд қараётган, мавжуд хавфни ҳали тугал англаб етмаган инсонлар борлигига гувоҳ бўляпмиз. Вирус юқтирганлар, жарима майдончасига олиб борилаётган автомобиллар тўғрисидаги кўрсаткичлар, таассуфки, оғир борапти. Соғайганлар ҳақидаги маълумотлардан хурсанд бўляпмиз-у, салбий рақамлардан яна ўйланиб қолаямиз. Ҳолбуки, ҳаммамиз озгина сабр қилсак, бало даф бўлиб, карантин тугайди.

Муқаддас динимизда сабр Яратганнинг инсон учун энг қатъи асоси саналиши таъкидланган. Қуръони каримда сабрнинг дунё ва охиратдаги аҳамияти ҳақида бир қанча оятлар бор. Хусусан, Аллоҳ таоло "Улар ўзларига мусибат етганда: "Албатта, биз Аллоҳникимиз ва албатта, биз Унга қайтувчимиз", деганлардир. Ана ўшаларга Роббйиларидан савлат ва раҳмат бор, Ана ўшаларгина ҳидоят тоғланлардир" (Бақара сураси, 156-157-оятлар), "Албатта, сабр қилувчиларга мукофотлари беҳисоб бериладур" (Зумар сураси, 10-оят), деб марҳамат қилган. (Пайғамбаримиздан (с.а.в.) "Сабр биринчи зарбадир", деган ҳадис қолган ("Саҳихул Бухорий", 1302).

Бой ёки камбағал, қучли ёки ожиз, аёл ёки эркак бўлишидан қатъи назар, инсон ҳеч қачон бехолат бўлиб қолмайди. Машаққат унга ҳаёт неъматларини қадрлашни ўргатиши учун берилади. Мисол учун, кимдир узок вақт машинага пул йиғади, ниҳоят сотиб олганда боши кўкка етади. Янгилигиди ҳар кун уни ювиб артади, авайлайди. Лекин қанчадир вақт ўтганидан кейин унга оддий матоҳ сифатида қарай бошлайди. Ана ўшандай кунлари машинасига бирор зиён етса, бирдан яна уни эҳтиётлай бошлайди. Ёки фарзанд мисолини олайлик. Инсон фарзандли бўлганда дунё кўзига янада ранг-баранг ва гўзал бўлиб қўринади. Лекин вақт ўтиши билан баъзилар фарзандини жеркади, уради, оқ қилади. Айримлар тирноққа зор бўлиб, дунёдан ўтаётганидан хулоса чиқармайди. Бу ҳам неъматни қадрлай билиш нечоғлиқ муҳимлигини кўрсатади.

Аллоҳ таоло машаққатни берувчи ҳам, ари-тувчи ҳам Ўзи эканига ишора қилиб, Яъқуб (а.с.) тилидан бундай дейди: "Энди ишим — чиройли

сабр. Сиз васф қилаётган нарсалар ёрдам сўра-ладиган Зот ёлғиз Аллоҳнинг Ўзи" (Юсуф, 18).

Сабр — машаққатларга чидаш, имон тақозо қилган ишларни амалга ошириш, Аллоҳнинг ҳукмига рози бўлишдир. Ҳадиси шарифларга мурожаат қилсак, тоат ва ибодат, гуноҳлардан сақланиш баробарида мусибат ва қийинчиликлар етганда ҳам сабрли бўлиш мусулмоннинг асосий фазилатларидан экани айтилади.

Хўш, карантин шароитида биздан нима талаб қилинган? Сабр билан уйда ўтириш, холос. Хорижлик машҳур сиёсат ва жамоат арбоблари "Ота-боболарингиз урушга, қон кечишга қаҳирланган, сиз бор-йўғи уйда ўтиришга даъват қилинапсиз-ку!" деган киноя билан ватандошларига мурожаат қилишгача борапти. Дарҳақиқат, ҳозир инсонлардан жуда оғир машаққат чекиш, жонини гаровга қўйиш талаб этилаётгани йўқ.

Президентимизнинг тадбиркорлар ва аҳолига шунчалик ғамхўрлик қилиб, давлат томонидан имкони бўлган барча ёрдамни кўрсатишга қарор қилгани, аввало, халқнинг омонлиги ва фаровонлигини таъминлаш йўлидаги энг дадил қадам бўлди. Зеро, аҳоли саломатлиги, давлатимиз раҳбари барча йиғилишларда алоҳида таъкидлаётганидек, ҳар қандай бойликдан устун бўлиб, ҳаммаша биринчи ўринда туриши зарур.

Сабр фақат ғам-қулфат ва азоб-мусибатларга чидаш эмас, нафсини тийиш, қаноатли бўлиш ҳам демакдир. Инсон оғир пайтда бардош билан, неъмат етганида шукр билан сабр қилиши керак.

Муборак ҳадисларда вабо тарқалган жойга бормаслик, вабо тарқалган жойдан чиқмаслик ҳақида бежиз айтилмаган. Пайғамбаримиз (с.а.в.) бундай бало пайти инсонлар ўзини қандай тутиши лозимлиги тўғрисида 14 аср аввал марҳамат қилган экани, бугунги карантин ана ўша амр-таъсия ижросининг бир кўринишидир.

Тилга эҳтиёт бўлиш тўғрисида ҳам кўп оят ва ҳадислар бор. Инсон ҳар қандай шароитда, айниқса, юқими касаллик авф олиб турган пайтда ҳар хил уйдирма ва тўқималарни тарқатишдан тийла олиши, тилини жиловлаш билиши керак. "У (инсон) бирон сўзини талаффуз қилмас, магар (талаффуз қилса), унинг олдида ҳозир нозир бўлган бир кузатувчи (фаришта у сўзини ёзиб олур)" (Қоф сураси, 18-оят). "Узинг билмаган нарсаларга эргашма! Албатта, қулқоқ, кўз ва дил — ана ўшалар масъулдирлар" (Исро сураси, 36-оят). Пайғамбаримиз (с.а.в.) мўмин киши кўп гапириш, фойдасиз нарсаларни сўзлаш, иғво қилишдан тийилиши, фақат гўзал, хайрли ва наф берадиган нарсаларни гапиришини айтиб, одамларни "қийлу қол"дан (ғийбат, бўхтон, бекорчи гаплар) қайтарганлар.

Ҳеч нарсаси халқни ташқи таҳликачилик жипислаштирмайди. Тарихдан яхши маълум: ташқи душман, ташқи бало ҳаммаша халқимизни бирлаштирган. Биз бугун ҳам ана шу фазилатимизни намоян этишимиз зарур. Гўзал одоб, чиройли лафз доим ҳамроҳимиз бўлса, бундай пайтда бир-биримизга намуна кўрсатсак, шум балони тез орада енгиб ўтамиз ва одатдаги турмушимиз тикланиб, тарақиёт сари дадил бораверамиз.

Бандлик

Қишлоқ хўжалиги кооперативлари

аҳоли бандлигини таъминлашнинг самарали омили

Аббос МАДИЕВ,
Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгаларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси бўлим бошлиғи

Президентимиз 2020 йил 27 февраль куни ҳудудларда тадбиркорликни ривожлантириш орқали камбағалликни қисқартириш чора-тадбирларига бағишлаб ўтказилган видеоселектор йиғилишида тегишли ташкилотлар билан биргаликда ҳар бир туманда деҳқончилик билан шугулланиш истагини билдирган аҳоли рўйхатини шакллантириш, қишлоқ хўжалиги айланмасидан чиқиб кетган ерларни талабгорларга тақсимлаб бериш ва уларни кооперацияларга бириктириш ҳамда мазкур шахсларга қонунчиликда назарда тутилган имтиёзлар тақдим этиш бўйича аниқ топшириқлар берган эди.

Ўтган қисқа вақт давомида республикаимизнинг барча туманларида маҳаллий ҳокимликлар ва мутасадди ташкилотлар билан биргаликда қўллаб ана шундай кооперативларга асос солинди. Биргина Қашқадарё вилоятида ҳозирга қадар мева-сабзавотчиликка ихтисослашган 20 дан ортиқ қишлоқ хўжалиги кооперативи ташкил этилиб, улар орқали миндан зиёд аҳоли иш билан таъминланди.

Кооператив ташкил этиш шартлари

Бугун сони тез кўпайиб бораётган қишлоқ хўжалиги кооперативлари оддий томорқа хўжаликлари ёки яқка тартибдаги деҳқончиликдан фарқ қилади. 1998 йил 30 апрелда қабул қилинган "Қишлоқ хўжалиги кооперативи (ширкат хўжалиги) тўғрисида"ги қонуннинг 1-моддасида ёзилишича, қишлоқ хўжалиги кооперативи (ширкат хўжалиги) товар қишлоқ хўжалиги маҳсулотини етиштириш учун пай усули (улуш билан кириш) ва, асосан, оила пудратига, фуқароларнинг ихтиёрий равишда

бирлашишига асосланган, юридик шахс ҳуқуқларига эга мустақил хўжалик юритувчи субъектдир. Мазкур субъект юридик шахс ҳуқуқларига эга бўлиб, фаолияти давомида том маънода қишлоқ аҳоли пунктлари ижтимоий инфратузилмасини ривожлантириш, кооператив аъзолари ва унда меҳнат шартномаси асосида ишлаётган шахслар, жумладан, улар оилаларининг маданий-маиший турмуш шароитларини яхшилашга алоҳида эътибор қаратишга масъул ҳисобланади.

Қишлоқ хўжалиги кооперативлари маҳаллий ҳокимият органлари, маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бўлимлари, туман фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгашига мурожаат қилиш орқали ташкил этилади. Жараёнда ташаббускорларнинг аризаси асосида кооперативнинг устави ишлаб чиқирилиб, иштирокчилар ўртасида таъсис шартномаси тузилади. Сўнг Давлат хизматлари маркази орқали давлат рўйхатидан ўтказилади. Кооператив

аризаси асосида туман ҳокимиятининг ер ажратиш бўйича қарори чиқарилади. Қишлоқ хўжалиги кооперативи учун ажратилган ер майдони (камида 15 гектар) аъзоларнинг улушига кўра тақсимланади. Шу кундан бошлаб ажратилган ер кооперативга тегишли бўлиб, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш мақсадида ўттиз йилдан кам бўлмаган муддатга ижарага берилади. Аъзолар шартномага асосан ердан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлади.

маблағлари ҳисобидан 111,5 миллион сўм субсидия берилди. Андижон вилояти Балиқчи туманидаги "Балиқчи Файз" ишлаб чиқариш кооперативига ҳам ҳудуддаги 3 та маҳалла фуқаролар йиғинида яшовчи 50 нафар ишсиз жалб қилиниб, ҳар бирига 20 сотихдан ер майдони ажратилди. Ҳозир бу каби чора-тадбирлар барча ҳудудларда амалга оширилмоқда.

Ишсиз фуқаролар кооперативларга бириктирилмоқда

Айни пайтда коронавирус инфекциясининг аҳоли турмуш даражасига салбий таъсирини юмшатиш, фуқаролар бандлигини таъминлаш мақсадида COVID-19 пандемияси сабаб вақтинча ишсиз қолган, меҳнат фаолиятини амалга ошириш учун чет элга кета олмаган фуқаролар, шунингдек, камбағал оилалар аъзолари ихтиёрий тарзда жойларда ташкил этилган қишлоқ хўжалиги

Кооператив аъзолари тенг ҳуқуқларга эга

Қишлоқ хўжалиги кооперативи аъзоларига кириш ва чиқиш ихтиёрий бўлиб, унда 16 ёшга тўлган ишталган жисмоний ва юридик шахслар ўз улуши (масалан, фермер хўжаликлари, "Томорқа хизмати" МЧЖлар, томорқа ер эгалари ва бошқалар) билан иштирок этиши мумкин. Аъзолар сони ширкат фаолияти ихтисослашуви асосида унинг уставида белгилаб қўйилади. Кооператив ташкил этилганидан сўнг бошқарувда аъзолар тенг ҳуқуққа, қарорлар қабул қилишда ҳар бир аъзо бир овозга эга бўлади. Ширкат аъзоларининг меҳнатига

ҳақ тўлаш ишлаб чиқарган маҳсулотининг ҳажми ва сифати асосида амалга оширилади. Якуний даромадлар аъзолар ўртасида уларнинг мулкый пайлари(улуши)га мувофиқ тақсимланади. Шунингдек, кооператив аъзолари зиммасига бир қатор вазифалар, хусусан, ер участкаларидан қатъий белгиланган мақсадда фойдаланиш, ерларнинг муҳофаза қилиниши ва тупроқ унумдорлигининг оширилишини таъминлаш юклатилади.

Мазкур вазифаларни бажармаган, ердан нотўғри фойдаланиб, кооператив уставида рия

қилмаган иштирокчиларнинг аъзолиги ширкат мажлиси ёки суд қарори билан тугатилиши мумкин. Шунингдек, маҳаллий ҳокимият органлари кооперативга берилган ер майдонларидан белгиланган мақсадларда, унумли фойдаланилиши устидан назорат ўрнатади. Кредит берган ташкилот ҳам ресурсларнинг мақсадли ишлатилишини мониторинг қилиб боради. Борди-ю, ер майдонларидан мақсадли фойдаланилмаётгани аниқланса, ерлар туман ҳокимлиги захирасига олиб қўйилади.

Имтиёзлар тақдим этилади

Аҳолини қўллаб-қувватлаш ҳамда янада кўпроқ кооперативлар ташкил этилишини таъминлаш мақсадида кооператив аъзоларига пай билан киришда Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳузуридаги Бандликка кўмаклаштиш давлат жамғармаси ҳисобидан базавий ҳисоблаш миқдорининг 10 баробари миқдорида субсидиялар, Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгаларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси томонидан 3 йил муддатга (бир йил имтиёзли давр билан) имтиёзли кредит маблағлари ажратилади. Кооперативлар орқали ҳудудларда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларига ихтисослашув асосида

сифатли ва экспортбоп мева-сабзавот маҳсулотларини ишлаб чиқариш, сақлаш, қайта ишлаш ва сотиш ишлари тизимли равишда йўлга қўйилапти. Мазкур жараёнларда илгор технологиялар асосида замонавий иссиқхоналар қурилиб, томчиллатиб суғориш тизимларидан кенг фойдаланилмоқда.

Айтиш жоизки, мамлакатимизда қишлоқ хўжалиги кооперативларини ташкил этиш орқали деҳқончиликни ривожлантириш, қаровсиз ётган ерлардан самарали фойдаланишни йўлга қўйиш билан бирга, жойларда аҳоли бандлигини таъминлаш, жамоавий тадбиркорликни шакллантиришга катта қадам ташланаяпти.

Сув хўжалиги

Томчилатиб суғориш

сув ресурсларидан самарали фойдаланиш ва унумдорликни оширишда муҳим аҳамиятга эга

Лутфулла СУВОНОВ,
"Янги Ўзбекистон" мухбири

2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини "Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили"да амалга оширишга оид давлат дастурида Сув хўжалиги вазирлиги зиммасига бир қатор вазифалар юклатилган. Хусусан, сув ресурсларидан фойдаланишнинг самарадорлигини оширишда сувни тежайдиган илгор технологияларни қўллаш муҳим аҳамиятга эга. Томчилатиб суғоришнинг самараси бутун дунёда тан олинмоқда. Мамлакатимизда айни пайтда 130 минг гектар майдонда сув тежовчи технологиялар жорий этилган бўлиб, шундан томчилатиб суғориш технологиясидан фойдаланилаётган ер 77,4 минг гектарни ташкил этади. 2020 йилда сув тежовчи технологиялар жорий этилган майдонларни 250 минг гектарга етказиш режалаштирилган. Тежамкор технологиялар қўлланиладиган майдонлар 2025 йилга бориб, жами 1 миллион гектарга, жумладан, томчилатиб суғориладиган майдонлар 250—300 минг гектарга етказилади.

Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йилида юртимизда соҳа мутахассислари томонидан олиб борилаётган илмий изланишлар, тадқиқот ишлари ва ихтироларни амалиётга табиқ этиш, илмий ҳодимларни қўллаб-қувватлаш борасида зарур чора-тадбирлар қўрилмоқда.

Давлат дастурида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида сув хўжалиги тармоқларида жорий йилда амалга оширилмайдиган 2 миллиард сўм қийматидаги жами 25 та мавзудан иборат илмий тадқиқот, тажриба-конструкторлик ишлари тасдиқланди. Уларнинг 9 таси ирригация тизимлари ва гидротехника иншоотларидан фойдаланиш, 6 таси мелиорациялаш, 4 таси сув тежовчи технологияларни жорий этиш, 5 таси насос станциялари ва энергетика, 1 таси сув ва сувдан фойдаланиш йўналишларида ўтказилади.

Тадқиқотлар Ирригация ва сув муаммолари илмий-тадқиқот институти ва унинг Қорақалпоғистон филиали, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти ва унинг Бухоро филиали ҳамда Сув хўжалиги вазирлигининг Аxbорот-таҳлил ва ресурс маркази томонидан амалга оширилиб, соҳадаги бир қатор вазифаларнинг илмий-техник ечимини топиш мақсадида йўналтирилгани билан аҳамиятлидир.

— Ушбу илмий тадқиқот, тажриба-конструкторлик ишлари доирасида Сирдарё вилояти Ховос туманида сув ресурсларидан самарали фойдаланиш, тупроқнинг шўрланиш даражасини баҳолаш, сизот сув сатҳини ва минерализациясини ўлчаш, биологик препаратларни қўллаш, лоток тармоқларидаги бузилишларни композит материаллар асосида мустаҳкамлаш ҳамда сув тежовчи технологияларни жорий этиш юзасидан кўргазмали полигон ташкил қилиш, соҳа мутахассислари учун илмий-амалий семинарлар ўтказиш режалаштирилган, — дейди Сув хўжалиги вазирлиги илмий ва инновацион

ишланмаларни жорий этиш бўлими бошлиғи ўринбосари Малижон Сайидов.

— Шу билан бирга, тумандаги мелиоратив кузатув қудуқларида сизот сув сатҳини ва минерализациясини автоматик тарзда ўлчовчи дайвер қурилмалар ўрнатилиб, маълумотларни улар орқали онлайн узатиш, таҳлил қилишнинг компьютерлашган дастури яратилиб, амалиётга жорий қилинади.

Айни пайтда Жиззах вилояти Арнасой туманида 5 гектар майдонда инновацион техника ва технологияларни қўллаш орқали сув ўлчаш воситалари билан жиҳозланган кўргазмали илмий-тадқиқот полигодини ташкил қилиш ишлари бошлаб юборилди. Мазкур полигонларда соҳа олимлари, сув хўжалиги ташкилотлари раҳбарлари, мутахассис-ҳодимлар, кластер ва фермер хўжаликлари вакиллари, илмий тадқиқотчилар ва талабалар учун илм-фан янгиликлари ва инновацион ютуқлар бўйича семинарлар

ўтказилиб, ўзаро тажриба алмашишни йўлга қўйилиши соҳа ривожига муҳим ўрин тутаяди.

Бундан ташқари, Андижон вилояти Қўрғонтепа туманида ҳам бугун долзарб аҳамият касб этаётган инновацион суғориш технологияларини жорий қилиш бўйича кўргазмали полигон ташкил қилинади. Шунингдек, мазкур ҳудуддаги 1000 гектар майдонга хизмат кўрсатувчи ирригация каналларини томчилатиб суғориш тизимига мослаштиришнинг илмий асослари яратилиши бу борадаги сайё-ҳаракатларнинг амалий натижасини таъминлайди.

Илмий тадқиқот, тажриба-конструкторлик ишларини ташкил қилиш ва молиялаштиришни қўллаб-қувватлаш бўйича 2020-2030 йилларда сув хўжалигини ривожлантириш концепциясига бир қатор вазифалар киритилиб, уларни амалга ошириш натижасида эришладиган асосий кўрсаткичлари ва индикаторлари ишлаб чиқилган. Унга кўра, вазирлик томонидан 2021 йилда 28 та, 2025 йилда 32 та ва 2030 йилда эса 40 та мавзуда илмий тадқиқот, тажриба-конструкторлик ишлари амалга оширилиши белгиланган.

Сув хўжалиги соҳасида илмий тадқиқот, амалий ва инновацион ишланмалар самарадорлигини баҳолаш бўйича вазирликда доимий фаолият кўрсатувчи ишчи гуруҳ ташкил этилган. Гуруҳ томонидан сув хўжалиги соҳасидаги лойиҳалар, шунингдек, ёш илмий ҳодимларнинг диссертация ишлари натижаларини амалиётга жорий қилиш борасида тизимли ишлар амалга оширилмоқда.

Вазирлик ва унинг тизимидаги Ирригация ва сув муаммолари илмий-тадқиқот институти томонидан ёш илмий ҳодимларни илмий фаолиятга жалб қилишга алоҳида эътибор берилмоқда. Жорий йилда 1-босқич докторантурага 1 нафар, таянч докторантурага эса 6 нафар тадқиқотчи ўқишга қабул қилинди. Айни пайтда институтда 8 нафар таянч докторант, 2 нафар докторант ҳамда 6 нафар мустақил тадқиқотчи соҳадаги долзарб масалалар юзасидан тадқиқотлар олиб бормоқда.

Биргина 2019 йилда Ирригация ва сув муаммолари илмий-тадқиқот институтининг 10 нафардан ортиқ илмий ҳодими Хитой, Жанубий Корея, Беларусь каби давлатларда тажриба ошириб қайтди. Жорий йилда ҳам 15 нафар тадқиқотчининг хорижий мамлакатларда малака оширишлари, семинар ва ўқув курсларида қатнашишлари режалаштирилган.

Бир сўз билан айтганда, сув хўжалиги соҳасида илмий тадқиқот ишларини ўтказиш юзасидан барча олимларга, илмий ҳодимларга, тадқиқотчи ва талабаларга вазирлик ва унинг ташкилотлари томонидан доимий равишда зарур амалий ёрдам кўрсатилиб, тадқиқот натижалари амалиётга жорий этилмоқда. Илмий тадқиқот, тажриба-конструкторлик ишлари доирасида сув хўжалигининг қатор объектларида ирригация, мелиорация каби қўллаб-йўналишдаги муаммолар ўзининг илмий ечимини топиб, иқтисодий самарадорликка эришилмоқда.

10 апрель — Абдулла Қодирий таваллуд топган кун

Исму жисми, зоҳирию ботини миллийликка йўғрилган буюк адиб

Ҳар қандай мухташам иморатга зеб бўлиш билан бир қаторда, уни мангуликка дахлдор этадиган, бор кўрку тароватини асрлар қаъридан олиб ўтадиган улугвор устунлари бўлади. Таъбир жоиз бўлса, энг кичик асарларидан то сўнгги сўзигача миллийлик уфуриб турган, исму жисми ҳам, зоҳирию ботини ҳам миллийликка йўғрилган буюк адибимиз Абдулла Қодирий чин маънода миллиятимиз кўзуси, маънавиятимизнинг мустаҳкам устунидир. Президентимиз ташаббуси билан ўзбек романчилигининг асосчиси дея тан олинган ёзувчи хотирасига эҳтиром кўрсатиш, миллий адабиётимиз ривожига

қўшган бекиёс ҳиссасини улуглаш мақсадида сўнгги йилларда салмоқли ишларга қўл урилди. Чунончи, адибнинг миллий адабиётимиз ривожига қўшган бекиёс ҳиссасини улуглаш мақсадида пойтахтимизнинг Абдулла Қодирий номидаги маданият ва истироҳат боғи олдига ижод мактаби ва музей бунёд этилди. Мазкур бинога “Турон” кутубхонаси ҳам қўйилди. Бокча кираверибда буюк ёзувчи хайкали ўрнатилиб, Эски шаҳарни мазмунан бойитди. Қодирий яшаб, ижод қилган уй ҳам музейга айлантирилди. Бу нафақат адибнинг ворислари, балки адабиёт, маънавият

ва маърифат аҳлини, бутун халқимизни чексиз қувонтирди. Буюк ва бетакрор адиб, ўзбек романчилиги асосчиси Абдулла Қодирийнинг таъриф-тавсифлашга ҳеч бир зарурат йўқ. Бироқ шу аснода таъкидлаш жоизки, у бир умр миллат дарди билан нафас олди, миллат дарди билан ёниб яшади. Адиб ўзбек халқининг қалб жавоҳирларини баралла қўйлади, мингйилликлар бағрига сингиб кетган мазиймизни рўйроқ кўрсатиб берди. Қуйида Абдулла Қодирийнинг ўткир қалами билан битилган ижод намунасини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Марк РИЗ: “Ўзбеккона одоб мени синовли кунлар, катта қийинчилик ва йўқотишларда хушмуомалалик энг муҳим фазилат эканига ўргатди”

Бошланиш 1-бетда

Абдулла Қодирий ўзбек халқи ҳаёти тарихи ҳақида ҳикоя қилувчи “Ўткан кунлар” романи орқали ўз авлоди ва замондошларининг орзу-истакларини ифода эта олган. У орзу қилган давлат бугунги Ўзбекистон эканига ишончим комилдир.

Ёзувчи яшаган даврда Марказий Осиё ўз бошидан мураккаб кунларни кечираётган эди. Адиб ва унинг замондошлари ўтган асрнинг энг оғир зарбаларини қабул қилган.

Бу йилги апрель ойига қайтар эканмиз, коронавирус пандемияси бутун сайёрамизни қамраб олиб, халқро ҳамжамиятга таҳдид солаётганини кузатмоқдамиз.

Шу ўринда, турмуш ўртоғимнинг аждодлари ўз юртини ташлаб, Марказий Осиёга қочиб кетишга мажбур бўлгани ва Тошкентнинг эски шаҳридан ланҳо тоғанини эсладим. Қайнонам ҳар доим ўзбек халқининг меҳрибонлиги ва бағрикенглиги унинг оиласи ҳаётини сақлаб қолганини кўз ёшлар билан сўзлаб беради. Дарҳақиқат, Ўзбекистон ҳар доим саҳий ва кўнглинчан инсонлар мамлакатига сифатида танилган ва узоқ тарих давомида одамлар бу ерга савдо-сотиқ қилиш учун келган, оғир давларда эса панох излаб интилан.

Мустақиллик қўлга киритилганидан сўнг Ўзбекистон оёққа турди ва ўз давлатчилигини мустақамлади. Шу ўринда “Турли қийинчиликларга қарамай, қандай қилиб бу натижаларга эришилди?”, деган савол туғилади. Мен бу қўл жихатдан буюк ўзбек халқининг “одоб” деб аталмиш хушмуомалалик анъаналари билан чамбарчас боғлиқлигига ишонаман.

Қўқондаги мактаблардан бирида инглиз тили ўқитувчиси сифатида ишлаган кезларим “одоб” тушунчаси нима эканини чуқур англаб етдим. Бу шаҳарда сиз кўчадан шундай ўтиб кетолмайсиз, чунки кимдир сизни бир пилла иссиқ чойи ва нонини баҳам кўриш учун албатта қорлайди.

Олмосхон, Иброҳимжон, Сафаржон, Галина, Виктор, Ҳакимжон исмли дўстларим ва уларнинг оила аъзолари менга одоб анъаналаридан сабоқ берувчи чинакам устозлар эди. Улар мени ўзининг яқин кишисидек ҳамиша меҳмон қилишар ва гамхўрлик кўрсатишарди.

Мен инглиз тилидан дарс берган мактаблар ўқувчилари каминани ўз акасидек қабул қиларди. Афсуски, кўп йиллар давомида улар билан кўриша олганим йўқ. Аммо Америка Қўшма Штатларида атрофдагилар билан беихтиёр ўнг кўлимни қўсимга қўйиб сўрашар эканман, улар менинг қалбимда эканини ҳис қилмаман. Ҳарбийлар менинг ҳаракатларим аҳамиятини ҳамиша ҳам тушунавермайдилар, лекин ўзим бунга яхши англайман ва бу жуда муҳимдир.

Ўзбеккона одоб мени синовли кунлар, катта қийинчилик ва йўқотишларда хушмуомалалик энг муҳим фазилат эканига ўргатди. Бу қодир Тангрининг Ўзи бизни тўғри йўлга йўналтиришини аниглади.

Абдулла Қодирий “Ўткан кунлар” романининг дастлабки саҳифаларида, Отабек ва Қумуш образлари мисолида ҳар бир эркак ва аёлнинг фазилатлари қандай бўлиши кераклигини ифодалаган. Қодирий бизга бу омонат дунёда туғилар эканмиз, ҳар биримизнинг қоиотдаги ўрнимиз ҳақида эслатади. Одоб эса ёруғ дунёни кўрган дастлабки сонлардан бошлаб мавжудлигимизнинг ажралмас қисми бўлиши керак.

Азиз дўстлар, биз барча синов ва қийинчиликларга қарамастан, шу кунларда Абдулла Қодирий таваллуд топган кун ва унинг гўзал романлари яратилишини ишонлаш арафасида турибмиз. Адабиёт ушбу мушкул давларда биз учун энг катта тасалли берувчи куч бўлишига шубҳа йўқ.

“Дунё” АА.

Вашингтон

БИЗДА ТЕАТРУ ИШИНИНГ БОРИШИ (театру ва музика)

Маълумдирки, бизим Туркистонда драма ҳам театрининг тарихлари 1912 йилдан бошланиб, буларни қабул этганимизга етти йиллар бўлади.

1912 йилдан илгари Туркистонда татар қариндошлар тарафидан театр ўюнлари бўлуб турса ҳам табиий бизим турмушимиздан четдарақ бир руҳдаги асарлар ўлдикдан ерли ёшларни у даражада ўзига жалб эта олмаган, тўғриси ул вақтда Туркистон ёшлари жуда оз ва шу нисбатда шеърли асарлардан йироқ масофада турарлар эди.

1912 йилдан бошлаб “Падаркуш” исминда ўз турмушимиздан олинган театр рисоласи Маҳмудхўжа Бехбудий тарафидан майдонга қўйилур. “Падаркуш” рисоласи Туркистоннинг, умуман, деярли ҳар бир катта-кичи шаҳарларинда мавжиз томошага қўйилуб, ёшларининг учун бир даража театру мақсади онлашилур. Мана шундан сўнг бизда театр масаласи бош кўтаруб, ярим-ёрти театр рисолапари ёза бошлаймиз. Бундай шеърли асарларни тақдид сўнгинда қабул этмак маданий миллатларнинг бир қончини эса, бизда биринчидан, бу ишга янгилуқ ва матбуотсизлиққа, алаҳхусус, бундай нимасаларни танқид қилурга иқтидорлик мунаққидларимиз йўқлигиндан шу қўйинча қабул этилиб, матбуот элагиндан ўтқизилмас.

Бу ҳол 1912-1917 йилгача давом этиб, 1918 йилдан эътиборан, маълум ҳар бир иш учун кенг йўл очилдиги каби маориф ишлари учунда ўртадаги тўқинлар олинган, театрлар ёзмок иши ҳам ҳар бир қўлидан ёзув келадиган ёшлар ва ўқувчи шогирдлар учун бир эрмак ёки ҳавас шаклига кирди.

Бу ҳол Туркистоннинг бошқа гўшалариндан кўра, бизим Тошканд ёшлари орасида кўбрак кўрилди. Бир нечаларини истисно ила, ўз имлосин тўғрилаб ёза олмаганлар, “драматург”, “комик” ҳатто “оператур” ҳам бўлиб майдонга чиқдиларда, (“трагедия”ни ёзмаганларига шукр

қиласан энди!) Тошкандни олачилор драма, комедия ва опералар ила тўлдирдилар. Буларни ўйналганли турли формадаги артистлар ҳам топилиб, ҳафтада бир неча мартабалаб театр кечалари бўлиб, Тошканд том бир маданий халқ турмушини онлатурган бўлди.

Бу театрулар халқимизга табиий таъсирларин бераларми, масаласига келганда, маънавиятасуф, биз иккинчи турли таъсир сезамиз: томошачилар театрни бекорчиликка эрмак ва ўзларининг эскидан қолма масхарабозликлари, дея қарай бошлаганлар. Ҳақиқатан ҳам, ўйлаб кўрганда, бизда театр ишининг бу равишда бориши ярим маданий халқимизга шундай таъсир қолдирмай мумкин эмасдир. Бир неча асарлардан бери сафсата ва сирхобозлиқлар ила заҳарланиб келмакда бўлган халқимизга адабий мактаб бўлур умидинда бўлдимиз театрининг бу ҳоли гоятда аянчлидир.

Театрларга халқимизнинг бу назарда қарай бошлови, шубҳасиз, театр асарларимиз ахлсизлар тарафидан бажарилувидандир. Театр, турмушдаги етишмаган ва ортиқча ерларни кўз олдимизга муҳассам этиб кўрсатувчи бир ойнадир. Иш шундоғ экан, биз ҳам ўз театрувимизни кўрганда турмушимизнинг аксини кўрмагимиз керакдир.

Лекин биз ўз саҳнаимизда шу чоққача ўзининг санъаткороналиги ила ичига киритиб юбориб асарланитартурган на бир драма ва на бир комедия кўрамиз. Аммо кўрдик, маънавиятасуф, на драмалик номига, на комедиялиг отига мувофиқ бир асар учрата олмадик. Қайси бир янги ёзилган драмасига қарама, бузуқлиқ, саҳна учун хиёнат!

Комедия, дегач нима тўғри келса, шундан кула бермак эмас, балки ўзининг туб шартига мувофиқ этиб кулмак, драма ёзганда мавзунин турмушимизнинг нақ бир чирик жойидан олмок ва шунинг ила баробар адабиёт тороzusига солиб ёзмок керакдир.

Бокингиз, муҳаррирлик гурури ила ёзилган драмаларгаким, бунда бирисининг олдиғи мавзу гоят аҳамиятсиз, турмушимизда йўқ, яъни фантазия шакли бир нарса, иккинчисининг олган мавзуи аҳамиятли, лекин воқияли тасвир йўли сўнг даража бузуқ, асардаги қаҳрамоннинг сўз ва иши характериға номувофиқ, диалог ўрниға монолог ишлатилган, монологни талаб этган бир ўрин бутун кўрсатилмаган. Асар қаҳрамонининг ички сири очилмай томошачиларни қабзятга еткурган ва актлар тўла кўрсатилмаган учун кўб ерлар мажбул ва ҳоказо...

Шу яқин орада “Темир тўдаси” тарафидан “Жадид-қадим” исми бир драма қўйилуб ўтди. Таассуфки, баъзи монельар сабабли, бу драмани кўра олмадик. Эшитувимизга қараганда, бу драманинг мавзуи исминдан ҳам маълум бўлуvingа кўра, жадид ва қадим орасиндаги маслак кураши ила бошланур экан-да, натижа қадим жадидни ўлдируви ила томонланур экан. Бу эса турмушимизда йўқ бир воқия. Дуруст, жадид-қадим орасинда маслак кураши бор, бу маълум. Аммо жадид қадимнинг бир-бирини ўлдиришмак даражасига етуви шу асарда биринчи мартаба кўрилур. Бу турмушимизда биринчи ихтиро!.. Дуруст, Бухорода қадимлар тарафидан (уламо фатвоси ила) кўб ёшлар кўрбон этилди. Бунинг омиллари қора халқ ва ҳукумат эди. Аммо бизнинг бу ерларда бундай воқияларни юз кўрсатиши ҳеч эшитилмаган ишдир. Агарда бизда ҳам шундоқ яширин сирлар бўлса, ошкор этдиғи учун бу асар муҳарририга ташаккур этамиз.

Хулоса, мундоқ келишсиз ишлар театр оламинда шу даража кўбдирки, буларни ёзиб кўрсатув учун бутун вақтни фақат шунга боғламок керак бўлур. Бу ҳолнинг давоми ёш саҳнаимиз учун жиноят, суиистеъмолдир. Бунинг каби эътиборсизликларни ораддан кўтарув учун бирдан-бир чора бўлса, у ҳам танқид йўлидир. Лекин бундоқ ҳавасаки, майда-чуйдаларни очиб

кўрсатиб, ахли тарафидан ёзилган шеърлият театр мажмуъаларинига жавоҳиран очиб бературган бир мунаққидимиз йўқдир. Балки бордир, лекин майдонга чиқилар.

Бундан бир неча кунлар муқаддам “Тўкма” театрининг бузуқлиғига қарши чиқган “Ишчи” ўзига бир даража кўнглик боғлатган эди. Лекин анинг ҳам айтмакда бўлдиғи танқидлар ёлғуз саҳна камчиликлари, артистларнинг ўюни бузуқ ўйновлари ва шунга ўхшаш иккинчи даражадаги ўринларни танқиддан нарига ўтолмади. Меним бу дедигимдан “Саҳна ва артистларни танқид этув ноўрин эмиш”, деган мақсад онлашилмасун. Албатта, булар ҳам ўз мавжизеда теийшли ишлар, лекин демок истаиманки, кенг маънавий жиҳатдан ўлдикдан илгари театр асарларининг асл ўзини умумий адабиёт ўлчовина солиб, операсия қилиб қиқш биринчи мартаба лозимдир. Билсунки, асар саҳнага қўйилтурган бир нарсамми ё йўқ.

“Ишчи”нинг этдиғи танқидларидан ҳар бир чўпчак ҳам бир ҳақиқий асар бўлиб танилуб, ҳалиғи дедигимиз иккинчи даражадаги тараф, тузуқ бўлса бас, деган мақсад онлашилладир. Бу камчилик ҳам “Ишчи”нинг оз тажрибалигиндан бўлса керак. Мен ўз тирикчилигимиздан қўли бўлган шеърли асарларни кўпаювин тилайман. Тилайманинга эмас, ҳамон ҳарорат ила кутаман. Бунга эса қўлидан ёзув келадурган ҳар бир кишидан эмас, ўзининг ахлудан кутаман.

Ёшларимизнинг тарбия ери мактаб бўлса, катталаримизники театрулардир. Катталаримизнинг мактаби ёзувчилик, педагогларнинг ёздиқлари дарслар. Фантазия, уйдирмалар бўлмасин.

Турмушимизнинг акси — уста рассом томонидан олинган акс бўлсин, — дейман.

ЖУ-БОЙ

“Иштирокиюн” 1919 йил, 11 декабр, 239-сон)

Кун мавзуси

Коронавирусу чалинган яна 8 бемор тузалди

А.ИСЛОМОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Юртимизда коронавирусу инфекциясига чалинган беморлар орасида буткул соғайганлар сони 38 нафарга етди. Тузалган 8 нафар бемор Вирусология илмий-текшириш институти клиникасидан Республика ихтисослаштирилган терапия ва тиббий реабилитация илмий-амалий тиббиёт марказига кузатилди.

Коронавирусу инфекциясига чалинган беморларнинг соғайишида фидойи шифокорларнинг меҳнатлари улкан. Шифокорларимиз дунё тажрибаси, хусусан, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, Германия, Жаңубий Корея, Хитой, Япония каби давлатларнинг энг етук мутахассислари тавсиялари асосида беморларни даволашмоқда. Ҳар бир беморга икки нафардан тажрибали шифокор

жалб қилиниб, стандартлар бўйича даволаш чоралари кўрилмоқда.

Соғайган беморларни кузатиш маросимида Соғлиқни сақлаш вазири А.Шодмонов шифокорларга миннатдорлик билдириб, тиббиёт ходимлари коронавирусу инфекциясига чалинган беморларнинг соғайиб кетиши учун бор маҳоратларини ишга солиб, қаҳрамонларча меҳнат қилаётганини таъкидлади.

КЎНГИЛ ДАРДИГА ТОПМАЙ БОРАМАН ҲАРГИЗ ДАВО ИСТАБ...

ёхуд дунё аҳлини ҳушёрликка чорлаган синов

Ҳазрат Алишер Навоий ҳикматларининг бирида:

“Эй дўстлар, ҳамма нарсдан умидингни уз, воз кеч,
дейишингиз мумкин, аммо зинҳор Яратгучидан
умидингни уз, демангиз” мазмунинда бундай дейилган:

Аҳбоб, денгизки, хону мондан тамаъ уз,
Не хону мон, кавну макондан таъма уз,
Не кавну макон, жону жаҳондан таъма уз,
Лекин демангиз, менки, Ондин таъма уз.

Ушбу мисраларни ёдга олиб, Ўзбекистон халқ артисти
Муножат Йўлчиева билан суҳбатимизни бошладик.
Нафақат мумтоз адабиётимиз, санъатимизнинг инсон
руҳиятига бўлган таъсири ҳусусида, балки айни кунларда
бутун дунёни ташвишга солган пандемия ҳолати билан
боғлиқ руҳий кечинмаларимиз, ҳулосаларимиз ва
умидларимиз сизни ҳам бефарқ қолдирмаса, ажаб эмас.

— Муножат опа, назаримда, айни
кунларда турмуш ташвишлари ва
хою ҳаваслар кўйида елиб-югуриб
юрган одамларни Яратган эгам бир
зум тин олишга, кеча ва бугунига
чўқурроқ назар солишга, қилаётган
гуноҳу савобларини яхшилаб ўйлаб
қўришга ҳукм этгандек гўё...

— Суҳбатимиз аввалида Алишер Навоий ҳикматларини эслатганингизда улғу шoirимизнинг замондоши, муаррих Хондамир “Мақоримул ахлок” асариде келтирилган бир воқеа эсимга тушди. Алишер Навоий бандлик вазифасини адо этгач, жамоат билан суҳбатлашар, ҳол-аҳвол сўрар, бемор ва эҳтиёжмандларнинг кўнглини кўтарар экан. Нимагадир бир кунги тарки одат қилиб, қаергадир шошилиб кетиб қолдиқлар. Бу ҳолга одатланмаган жамоа қизиқиб сўраганида, ҳазрат Навоий бундай жавоб берган эканлар: “Икки елкамга салом берганимда кўрдимки, устимда бир чумоли турибди. Бу чумоли таҳорат олгани жойдан чиққанини билдим ва бир жонзотни ошенидиган жудо қилмоқнинг гуноҳини, юкни ўйлаб, уни ўз жойига қўйиб келдим”. Қаранг, нафақат инсонга, бир чумолига озор етказишга журъат қилмаган аждодларнинг авлодларимиз. Бироқ кейинги пайтларда аксариятимиз гуноҳу савоб ишларимиз ҳақида қилмайдик қўйдик. Маҳалламизда бир бурда нонга зор инсон борлигини билатуриб, маблагимизни савоб ишларга эмас, хою ҳавасларга, ҳашаматга сарфлашни маъқул билдик. Дабдабали тўйлар қилдик, кўшимчимизнинг томидан баланд уй қуришни ўйлаб, тинчимиз йўқолди.

Яхшимиз-ёмонми, эл соғлиги йўлида хизмат қилаётган шифокорларга қўл кўтардик. Фарзандларимизга билим бераётган ўқитувчини ҳурмат қилмай қўйдик. Мана ҳозир кўпчилигимиз уйдимиз. Тарбиячи ва ўқитувчиларнинг қадрини янада яхшироқ англаялми. Фарзандимизга ўқитувчини ўрнида бир соат даср бериш қўлимиздан келмапти-ку... Бир соат бўлса ҳам ўқитувчиси онлайн даср ўтсин, дея ҳаракат қилаялми. Кўни кеча иккимойи тармоқлардан бирига 12 ёшли бола ўз видеосини қўйиб: “Илтимос, тезроқ мактабимизга қайтайлик, ўқитувчиларимни жуда соғиндим. Онам менга дарсимни тушунтира олмаптилар, энди ўқитувчиларимни сира ҳафа қилинмаман”, деб мурожаат қилибди. Болима бу гапларидан жуда таъсирландим. Шу ўринда яна бир нарсани айтиб ўтишим лозимки, бугунги ташвишли ҳолатнинг бир яхши имкони ўз яқинларимиз оила аъзоларимиз даврасида кўпроқ вақт ўтказиш имконини берди. Мана шу жараёнда биз ўз ҳаётимизни таҳлил қилишимиз, турмуш ўртоғимиз, фарзандларимиз бизга айтолмай юрган гапларидан бохабар бўлиши-

миз жуда муҳим, деб биламан. Айниқса, аёл киши уйдаги муҳитни тўри ташкил этишда жуда ҳушёр ва ташаббускор бўлиши керак. Боболар ва бувиларимиз ҳам бу борада фарзандларига кўмак бераётганига ишонаман. Ўзим ҳам аввалги югур-югурлардан холи бўлган, бир-биридан ширин набираларимни кўпроқ эркакларим, улар билан бирга ўйнаб, узок суҳбатлашдим. Набирам Муборахон билан шахмат ва шашка ўйнаймиз, ҳарфларни чиройли қилиб ёзишда, санок сонларни ўрганишда ёрдам бераймиз. Кичик набирам Маликаҳонга эрталар айтиб бераман. Бу машғулотлар менга шундай ҳузур ва ҳаловат бағишладикки, сўз билан таърифлаб беролмайман. Келиним Моҳларойимнинг хурсанд бўлганини айтмай-сизми... “Ойижон, набираларингиз сиз уйда қўлингиздан бери анча хотиржам ва кўп йиғламайдиган бўлиб қолди”, дейди.

— Ўз камолоти ҳақида қайғурадиган инсон икки-уч кун мутолаа қилмай қолса, ўзини қуриб қолаётган даракт каби ҳис қилади. Яхши китоблар тафти руҳиятимизга тенгсиз озуқа бера олади, хайрли ва савоб ишлар қилишга ундайди. Айни кунларда қўлингиздан қўймай ўқётган асарларингиз ҳақида айтиб ўтсангиз...

— Алишер Навоий, Бобур Мирзо, Машираб, Нодирбеғим, Увайсий, Ҳазини ва Фузулий ғазалларини қўлимдан қўймай ўқийман. Мумтоз адабиётимизни ҳикмат маржонлари тўла уммонга киёслаш мумкин. Шунингдек, Абдулла Қодирий асарларидаги миллий образларимизнинг ҳар бир фазилатидан қўлимни яшайди. Шу кунларда тарихий асарларга жуда қизиқиб қолганман. Айни пайтда озарбайжонлик ёзувчи Юнус Ўғузининг “Амир Темур” романини зўр иштиёқ билан ўқийман. Китоб ўқиш борасида яна бир ўзига хос қондам бор, ҳар қандай вазиятга қарамай, ҳар кун Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуфнинг асарларидан камиде 10 саҳифа ўқишни одат қилганман. Айниқса, “Тафсири хилол” асарини қайта-қайта мутолаа қилиб тўймайман. Юртдошларимизга айни кунларда Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф асарларини ўқиш билан бирга телеграм канал орқали ҳам улғу олигимизнинг маърузаларини ҳам тинглаб боришни маслаҳат бераман. Маърузаларининг бирида: “Набий соллаллоҳу алайҳи асаллам марҳамат қилиб айтибдиларки, касал юкни йўқ, шумланиш ҳам йўқ. Менга хуш келадиган, ёқадиган нарсаси шунки, бу солиҳ сўзидир, дедилар. Биз мўмин-мусулмонлар касал юкади, деган гапга ишонмаслигимиз керак, баъзи бир одамлар ҳозир илмда собит бўлди-ку, юкар экан-ку касал, деган

гапларни айтиши, турли далилларни ҳам келтиришлари мумкин. Лекин бу ердаги касал юкни йўқ деганлари ақидавий гап, яъни касал ўзинча юкмайди. Аллоҳ таолонинг иродаси кетганида юкади. Аллоҳ хоҳласа хоҳламаса касал юкади, деган гапга эътиқод қилиш Аллоҳнинг қудратига шак келтириш бўлади. Ана шу маънода Пайғамбаримизнинг ушбу ҳадиси шарифларини тушунишимиз керак, дедик, касаллик ўзидеги қудрат билан Аллоҳ иродасидан ташқари одамга бориб юқолмайди. Мана шу фикримнинг тўғрилигини исботлаш учун бошқа ҳадисларга назар солсак. Бир ҳадисда айтдиларки, қаерда ўлат тарқганини эшитсангиз, у ерга борманлар, у ердигилар ҳам ташқарига чиқмасин. Яъни бундай эҳтиёт чоралари ҳаммаси исломда айтилган. Лекин бу ерда юкш йўқ дегани илоҳий масала, жуда нозик бир масала борки, ўша касал ўз салоҳияти билан Аллоҳ иродасидан ташқари ҳам юкади, деган эътиқодга бормаслик керак. Ҳозир шу тарбияни кўрмаганларнинг гапига, тасаввуфига сеҳн солсангиз, касал ўзи юкиб қолади, деган ҳавотир ва ваҳимада улар. Улар Аллоҳдан мадад сўраб, ўз руҳиятини ҳимоя қилишни билмайдилар. Биз, мусулмонлар эса бундай фикр қилишга дохил эмасмиз. Бундай фикрдан устун одамларимиз. Аллоҳ касалликни юқтирмаслик учун қандай чора қўришни бизга буюриб қўйибди, шунки қилаверамиз ва яна Аллоҳдан ланоҳ сўраймиз. Ҳар нарсдан шумланиш, ундок бўпти, бундок бўпти, палончиникига бойқуш келиб қўнган экан, мундок бўпти, яна кимдир ёнидан мушук ўтиб кетган экан, машинасини уриб олибди, деган гаплар ҳаммаси нотўғри. Агар келажакдан башорат оладиган бўлсангиз ва бу сизни умидвор қилса, ажаб эмаски, фаршталар омин деб қолса десангиз, бу яхши одат”, дея таъкидлайдилар Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф.

Ана шундай кишини умидлантирадиган, тўғри ва асосли фикрлашга ўргатадиган асарларни ўқиб, маърузаларини тингласак, руҳиятимиз девори мустаҳкамланиб бораверади. Сабр-қаноатнинг,

эътиқоднинг қанчалар қудратли куч эканлигини англаб бораверамиз.

— “Кўнгил дардига топмай бораман Ҳаргиз даво истаб...”. Ижронгиздаги “Мустаҳзод” ашуласини тинглайтиб, инсон руҳиятини хотиржам қиладиган, дардларига малҳам бўладиган қувватни ҳис қилади киши. Мумтоз кўшиқларимиз ва мусиқаларимизнинг руҳиятимизни юксак маъволарга олиб чиқадиган тенгсиз илоҳий қудрати бор...

— Айниқса, ҳозирги кунларда мен юртдошларимизга Жўраҳон Султонов, Маъмуржон Узоқов, Қомилжон Отаниёзов, Фаттоҳжон Мамадалиев, Муҳаммаджон Каримов, Ориф Алимаҳсумов, Очилхон Отахонов, Берда Давидова, Ҳади Юсупова каби устоз санъаткорларимиз ижро этган ашулаларни тинглашни тавсия қилган бўлардим. Чунки улар қуйлаган кўшиқларнинг сўзларига эътибор берсангиз, Аллоҳга бўлган муҳаббат тараннум этилганга амин бўласиз. Мен умрим да-

Шуни айтиш лозимки, вақт ўтгани сайин бу ғазалларда тараннум этилган илоҳий мўъжизаларни, ҳақиқатларни чўқурроқ англаб бораётгандекман. Мумтоз ашулаларимизни ижро этаётган чоғимда ҳар сафар руҳим юксалишга кўтарилиб бораётганини ҳис қиламан. Бу шундай сирли ҳолатки, таърифлашга сўз тополмайман. Шу боис, ҳаммиса саҳнага алоҳида тайёрларлиқ қўриб, дуоларимни ўқиб, қадам босаман. Саҳна мен учун ниҳоятда муқаддас жой. Ҳозирги ёш санъаткорларимиз саҳнани шунчаки ўзини кўрсатадиган майдон деб билмаслиги керак. Санъаткор халққа маънавий қувват бериш учун, аввало, ўзи ўша маънавий қувватни ҳис қилиши, англаши муҳимдир. Бунинг учун жуда кўп ўқиш, изланиш ва меҳнат қилиши керак. Биласиз, ҳар йили баҳор ва куз ойларида катта концерт бериш биз учун анъанага айланган. Бир йили ана шундай тарадуд жараёнида устозим Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Шавкат Мирзаев “Гиря” ашуласини Бобораҳим Машираб ғазали асосида айтишни таклиф қилди. Бу қўшиқни қуйлаганимда концертдан сўнг кўплаб мухлисларимиз ушбу кўшигим учун алоҳида миннатдорлик билдирди. Ҳатто телекўрсатувлардан бирида Дилдора исмли таниқли ишбилармон аёл: “Сизимни таниганимдан буюн русча таълим олиб, русча кўшиқларни тинглаб катта бўлганман, шу боис, ўзбекча сўзлар ва мусиқаларни кўп тингласам, мумтоз ашулаларимизни умуман тушунмас эдим. “Гиря”ни эшитиб, шундай таъсирландимки, хонанданинг овози, ижроси ва ашула сўзларидан тамомам ҳайратга тушдим. Концертдан сўнг тўлиб-тўлиб йиғладим, асл шууримда, қонимда ўзбек мумтоз санъатига бўлган эҳтиёж ниҳоятда қўчли эканини англаб етдим”, дедан.

Халқлар дўстлиги санъат саройида бўлиб ўтган концертларимизнинг бирида Ҳазинининг “Шому сахарларда” радиодига ғазалига басталанган ашулани ижро этганман. Айниқса, “Худонинг ёди бирлан йилгайил шому сахарларда, Алам ўтида бағринг доғлагил шому сахарларда”, деган мисраларни қуйлаганимда руҳиятим борган сари енгил тортаётганини ҳис қилганман. Концертдан сўнг бир юртдошларимиз: “Шому сахарларда” деган ашулангизни кўзда ёш билан тингладим, айниқса, ғазалдаги “Сиротол мустанқийм отлиғ йўлдангиз бир хатар бордир, Утарми сен, биродар, ўйлагил шому сахарларда” мисраларини тинглаганимда ўзгача тугён жўш урганини сездим”, дедан.

Чиндан ҳам бу каби мисралар инсонни мушоҳада қилишга ундайди. Зиёвуддин Каттаҳўжа ўғли Ҳазиний ушбу ғазалида бу дунёда ҳамма нарсаси ўтқинчи эканини, инсон ҳаммиса Аллоҳ ёди билан яшаши лозимлигини жуда гўзал мисраларда баён этган. Муқаддас китобларимизда ёзилишича, ожиз банд охиратда сиротол мустанқийм отлиғ қилган ҳам ингичка йўлдан ўта олгандагина жаннатга кирар экан. Демак, охират синовларини мардона қарши олошқани бўлган одам ҳаммиса эзгу ва савоб ишларни амалга ошириши, тинимсиз Аллоҳни зикр қилиши керак.

маркази қурила бошлаганини эшитганимда севинганимдан йиғлаб юборганман. Қўрьон ўқиш борасида ўтказилаётган мусобақаларни айтмайсизми... Халқаро маком фестивали, Халқаро бахшичилик фестивали ўтказилгани, эндиликда Лазги фестивали ўтказилиши ҳам анъанага айланиши — буларнинг барчаси устоз санъаткорларимизнинг орзуси эмасмиди... Биз бу имконларнинг, асл илмга, санъатга очилган катта майдонларнинг қадрига етишимиз керак.

— Ҳар қандай даврда ҳам маърифатли инсонлар билан ғалабага, асосий мақсадга эришиш осон бўлади. Афсуски, орамизда лоқайдлиги, билимсизлиги билан ортиқча ваҳимага берилдиган, нафақат ўзига, балки атрофидагиларга ҳам зарар келтирадиган одамлар ҳам бор...

— Минг афсуски, бундай билимсиз ва ғаламис одамлар ҳаммиса эл-юрт хотиржамлигини бузишга, атрофидагиларни тўғри йўлдан чапгитишга ҳаракат қилиб келган. Уларнинг баъзи бирлари, эсизгина кечаги кўнимиздан бекор нозари бўлган эканми, қандай яхши ҳаёт кечираётганимизни сезмабмиз, деб иккимойи тармоқларда ёзиб қолдирганига ҳам гувоҳ бўлдим. Лекин баъзилари ҳаляям асосий мақсадимизни, бугунги вазиятни англаб етаётгани йўқ. Қаранг, пайтда америкалик ёзувчи Дэйл Карнегининг “Қалб ҳаловат топмаса” деб номланган китобини ўқиб қолдим. Ушбу китобда ёзувчи руҳан тушунлиққа тушиб, атрофидаги инсонларни ваҳимага соладиган, маънан заҳарлайдиган одамлар вируслардан ҳам энг ёмон вирусдир, деган экан. Бундай инсонларни тўғри йўлга солишга ҳаракат қилайлик. Президентимиз Шавкат Мирзиёев айни пайтда юртдошларимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларни асраб-авайлаш борасида туну кун тинмай барча имконият яратиб бермоқда. Ўз ўрнида биз ҳам халқпарвар ва ғамхўр давлатимиз раҳбарини қўллаб-қувватлаш учун уйда ўтиришимиз, карантин қондаларига қатъий амал қилишимиз жуда муҳимдир.

Мана, ҳозирги кунда ҳар бимиз компьютер ва интернетсиз яшай олмаймиз. Лекин инсон мияси, руҳияти, иродаси ҳар қандай компьютердан қўчли эканлиги ҳақида англамаймиз. Бизнинг аллома боболаримиз ана шу ҳақиқатни англаганлари учун ҳам бутун дунёга доврқ солганлигини унутмайлик. Халқимиз соғлиги ҳақида қайғуриб, барча зарур чораларни қўраётган Президентимизни, фидойи шифокорларимизни, карантин жараёнида туну кун хизмат қилаётган Ички ишлар, Миллий гвардия ходимларини, жонқуяр юртдошларимизни дуо қилайлик, уларни қўллаб-қувватлайлик. Ана шунда, албатта, ғалаба биз томонда бўлади!

Мухтасар ТОЖИМАТОВА
суҳбатчи.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

МУАССИСА:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Салим Дониёров

“Янги Ўзбекистон” газетаси учун масъул:
бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари
Бахтиёр Абдусатторов

Девонхона: (0-371) 233-70-98

Котибият: (0-371) 233-56-60

Эълолар: (0-371) 233-57-15

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун ошунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета таҳририят компьютер марказида сақланган. Газетанинг полиграфик жиҳаддан сифатли чоп этилишига “KOLORPAK” МЧЖ масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги
Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги
томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Бу юртимда — 1125.

43642 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2.
Баҳоси келишилган нархда.

“KOLORPAK” МЧЖ босмахонаси. Корхона манзили:
Тошкент шаҳри, Яшнобод тумани, Элбек кўчаси, 8-йў.
ЎЗА якуни — 00:05 Тошхирлиди — 00:40 1 2 3 4 5 6

Навбатчи муҳаррир: Бекқул Эгамқулов
Мусаххих: Мафтуна Мингбоева

Босмахона телефони: (71) 230-27-76

Манзилимиз:
100029, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй